

SPORAZUM O SUBREGIONALNOJ KONTROLI NAORUŽANJA

14. lipnja 1996.

Prijevod engleskog izvornika
usuglašen s izvornikom 25.07.96.

SPORAZUM O SUBREGIONALNOJ KONTROLI NAORUŽANJA

Vođene Općim okvirnim sporazumom za mir u Bosni i Hercegovini, Aneks 1-B, Sporazumom o regionalnoj stabilizaciji, Članak IV, koji je potpisan u Parizu, 14. prosinca 1995. godine, i nakon što su sudjelovale u pregovorima pod pokroviteljstvom Organizacije za sigurnost i suradnju u Europi (u daljnjem tekstu "OESS") u Beču od 4. siječnja 1996. godine

Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Savezna Republika Jugoslavija, Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska, u daljnjem tekstu za potrebe ovog Sporazuma "Stranke",

prisjećajući se da je prema sporazumu Stranaka definiranom Člankom I, Aneks 1-B Sporazuma o regionalnoj stabilizaciji uvođenje mjera za regionalnu stabilizaciju i kontrolu naoružanja neophodno za stvaranje stabilnoga mira u regiji,

sa željom da se ispuni cilj uspostavljanja novih oblika suradnje na području sigurnosti usmjerenih prema stvaranju transparentnosti i povjerenja i postizanju uravnoteženih i stabilnih razina obrambene sile s najmanjim brojevima u skladu sa sigurnošću dotične Stranke i potrebom izbjegavanja utrke u naoružanju u regiji,

svjesne zajedničke odgovornosti Stranaka u traženju veće stabilnosti i sigurnosti u regiji,

složile su se o slijedećem:

ČLANAK I

1. Svaka će Stranka ispuniti obveze u skladu s odredbama ovog Sporazuma koje se odnose na naoružanje ograničeno ovim Sporazumom i to: borbene tenkove, oklopna borbena vozila, topništvo, borbene zrakoplove i jurišne helikoptere.
2. Svaka će Stranka također provesti i ostale obveze utvrđene ovim Sporazumom.
3. Stranke potvrđuju da ništa što je sadržano u ovom Sporazumu ili njegovim protokolima neće biti tumačeno ili shvaćeno tako da mijenja, preinačuje, dopunjuje ili na neki drugi način modificira bilo koji od uvjeta, odredaba, zadataka, odgovornosti ili obveza Stranka sadržanih u Općem okvirnom sporazumu za mir u Bosni i Hercegovini.
4. Ovaj Sporazum uključuje: Protokol o redukciji; Protokol o postupcima za reklasifikaciju specifičnih modela ili verzija školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja u nenaoružane školske zrakoplove, u daljnjem tekstu: Protokol o reklasifikaciji zrakoplova; Protokol o razmjeni informacija i obavještanju, u daljnjem tekstu: Protokol o razmjeni informacija; Protokol o postojećim tipovima naoružanja, u daljnjem tekstu: Protokol o

postojećim tipovima; Protokol o inspekciji; Protokol o Subregionalnoj konzultacijskoj komisiji. Svaki od tih dokumenata čini sastavni dio ovoga Sporazuma.

ČLANAK II

Za potrebe ovog Sporazuma:

1. Izraz "područje primjene" znači cjelokupan kopneni teritorij Stranaka unutar Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske i Savezne Republike Jugoslavije.

2. Izraz "naoružanje ograničeno ovim Sporazumom" znači borbene tenkove, oklopna borbena vozila, topništvo, borbene zrakoplove i jurišne helikoptere, koji podliježu brojčanim ograničenjima definiranima Člankom IV ovoga Sporazuma.

3. Izraz "borbeni tenk" znači oklopno borbena vozilo s vlastitim pogonom, sposobno za otvaranje teške paljbe, poglavito velikom brzinom koja se postiže na ustima cijevi glavnog topa koja je potrebna pri gađanju oklopnih i drugih ciljeva, velike terenske pokretljivosti i visokoga stupnja samozaštite, a koje nije u prvom redu projektirano i opremljeno za prijevoz borbenih jedinica. Takva oklopna vozila služe kao glavni sustav oružja tenkovskih i drugih oklopnih kopnenih postrojba.

Borbeni tenkovi su borbena oklopna vozila gusjeničari težine najmanje 16,5 metričkih tona bez opterećenja, naoružana pokretnim topom od 360 — stupnjeva kalibra najmanje 75 milimetara. Osim toga, svako oklopno borbena vozilo na kotačima koje se uvodi u službu i ispunjava sve ostale kriterije navedene u prethodnom tekstu također će se smatrati borbenim tenkom.

4. Izraz "oklopno borbena vozilo" znači vozilo s vlastitim pogonom koje posjeduje oklopnu zaštitu i terensku sposobnost. Oklopna borbena vozila obuhvaćaju oklopne transportere, oklopna pješačka borbena vozila i borbena vozila s teškim naoružanjem.

Izraz "oklopni transporter" znači oklopno borbena vozilo koje je projektirano i opremljeno za prijevoz borbene pješačke desetine i koje je u pravilu naoružano oružjem kalibra do 20 mm koje je njegov integralni ili organski dio.

Izraz "oklopno pješačko borbena vozilo" znači oklopno borbena vozilo projektirano i opremljeno u prvom redu za prijevoz pješačke borbene desetine, koje u pravilu omogućuje vojnicima otvaranje paljbe iz unutrašnjosti vozila pod oklopnom zaštitom, te koje je naoružano topom kalibra najmanje 20 milimetara koji je njegov integralni ili organski dio, a ponekad i protutenkovskim bacačem raketa. Oklopna pješačka borbena vozila služe kao glavni sustav naoružanja oklopnih pješačkih, mehaniziranih pješačkih ili motoriziranih pješačkih postrojba i jedinica snaga.

Izraz "borbeno vozilo s teškim naoružanjem" znači oklopno vozilo s topom za otvaranje izravne paljbe koji je njegov integralni ili organski dio, kalibra najmanje 75 milimetara, težine barem 6,0 metričkih tona bez opterećenja, a koje ne ulazi u definicije oklopnoga transportera, oklopnoga pješačkog vozila ili borbenoga tenka.

5. Izraz "težina bez opterećenja" podrazumijeva težinu vozila ne računajući težinu streljiva, goriva, ulja i maziva, reaktivnog oklopa koji se može skinuti, rezervnih dijelova, alata, pribora, opreme za rad pod vodom koja se skida, posade i njihove osobne opreme.

6. Izrazi "vozilo slično oklopnom transporteru" i "vozilo slično oklopnom pješačkom borbenom vozilu" znače oklopno vozilo montirano na istu šasiju i izvana slično oklopnom transporteru ili borbenom pješačkom oklopnom vozilu, bez topa ili strojnice kalibra od 20 mm i više, koje je konstruirano ili modificirano tako da ne dopušta prijevoz borbene pješačke desetine. Uzimajući u obzir odredbe Ženevske konvencije "Za poboljšanje uvjeta ranjenih i bolesnih u oružanim snagama na terenu" od 12. kolovoza 1949. kojima se sanitetskim vozilima daje poseban status, oklopna sanitetska vozila neće se smatrati oklopnim borbenim vozilima ili vozilima sličnim oklopnim transporterima.

7. Izraz "topništvo" znači velikokalibarske sustave sposobne za gađanje ciljeva na zemlji u prvom redu otvaranjem indirektno paljbe. Takvi topnički sustavi osiguravaju neophodnu potporu indirektnom vatrom kombiniranim rodovskim postrojbama.

Velikokalibarski topnički sustavi obuhvaćaju topove, haubice, topničko oružje s karakteristikama topova i haubica, minobacače ili višestruke lancerske raketne sustave kalibra od 100 mm i više. Osim toga, u okvir ograničenja za topništvo ući će i svaki budući velikokalibarski sustav direktne paljbe koji ima sekundarne sposobnosti za učinkovito djelovanje indirektnom vatrom. Za potrebe ovoga Sporazuma, izraz "topništvo" također će uključivati one sustave kalibra manjega od 100 mm, ali većega od 75 mm, koji su nabrojani u Odjeljku I, stavak 3 Protokola o postojećim tipovima.

8. Izraz "borbeni zrakoplov" znači zrakoplov s fiksnim krilima ili promjenljivom geometrijom krila, naoružan i opremljen za gađanje ciljeva korištenjem navođenih projektila, nenavođenih raketa, bombi, topova, strojica i drugoga razornog oružja, kao i svaki model ili verziju takvoga zrakoplova koji obavlja druge vojne funkcije kao što su izviđanje ili elektronski rat. Izraz "borbeni zrakoplov" ne uključuje školske zrakoplove za primarnu izobrazbu.

9. Izraz "borbeni helikopter" znači zrakoplov s rotacionim uzgonskim površinama, koji je naoružan i opremljen za gađanje ciljeva ili za obavljanje drugih vojnih dužnosti. Izraz "borbeni helikopter" uključuje jurišne helikoptere i helikoptere za borbenu potporu. Izraz "borbeni helikopter" ne uključuje transportne helikoptere bez naoružanja.

10. Izraz "jurišni helikopter" znači borbeni helikopter koji je opremljen za korištenje protuoklopnoga oružja, navođenog oružja zrak-zemlja i zrak-zrak te koji je opremljen integriranim sustavom za upravljanje vatrom i ciljanje iz toga oružja. Izraz "jurišni helikopter" uključuje helikoptere za specijalizirano jurišno djelovanje i helikoptere za višenamjensko jurišno djelovanje.

11. Izraz "helikopter za specijalizirano jurišno djelovanje" znači helikopter za jurišno djelovanje koji je projektiran u prvom redu za korištenje navođenog oružja.

12. Izraz "helikopter za višenamjensko jurišno djelovanje" znači helikopter za jurišno djelovanje projektiran za obavljanje višestrukih vojnih funkcija i opremljen za korištenje navođenog oružja.

13. Izraz "helikopter za borbenu potporu" znači borbeni helikopter koji ne ispunjava zahtjeve koje treba ispunjavati jurišni helikopter i koji može biti opremljen različitim oružjem za samoobranu i neutraliziranje ciljeva na zemlji, kao što su strojnice, topovi i nenavodene rakete, bombe ili kasetne bombe, ili koji može biti opremljen za obavljanje drugih vojnih funkcija.

14. Izraz "mjesto redukcije" znači jasno određenu lokaciju na kojoj će se obavljati redukcija naoružanja ograničenog ovim Sporazumom.

15. Izraz "redukcijska obveza" znači onaj broj u svakoj kategoriji naoružanja ograničenoga ovim Sporazumom koji se Stranka obvezuje reducirati u razdoblju od 16 mjeseci nakon 1. srpnja 1996., kako bi se udovoljilo Članku IV.

16. Izraz "osobni izaslanik" znači osobnog izaslanika predsjedatelja OESS-a ili njegova/njezina imenovanog(ih) predstavnika, kojega imenuje predsjedatelj uz konzultacije sa Strankama, kako bi pomagao Strankama u provedbi ovoga Sporazuma.

17. Izraz "oružane snage" znači sve organizacije koje posjeduju naoružanje ograničeno ovim Sporazumom osim onih koje su ustrojene i strukturirane za obavljanje zadaća unutrašnje sigurnosti u mirnodopskim uvjetima.

18. Izraz "mjesto izvoza" znači određenu lokaciju na kojoj se naoružanje priprema za izvoz i s koje se otprema do lokacije izvan teritorija Stranke koja ga izvozi.

ČLANAK III

1. Za potrebe ovog Sporazuma Stranke će primjenjivati slijedeća pravila brojenja:

Svi borbeni tenkovi, oklopna borbena vozila, topništvo, borbeni zrakoplovi i jurišni helikopteri, definirani u Članku II i koji su ili u posjedu ili pripadaju Strankama bit će unutar područja primjene podložni brojčanim ograničenjima i ostalim odredbama navedenima u Članku IV s izuzetkom onih koji se na način u skladu s normalnom praksom Stranke:

a. nalaze u procesu proizvodnje, uključujući i testiranje povezano s proizvodnjom;

b. koriste isključivo za potrebe istraživanja i razvoja;

c. pripadaju povijesnim zbirkama;

d. čekaju da ih se ukloni, nakon što su povučeni iz službe u skladu s odredbama Članka VII;

e. čekaju na izvoz ili reizvoz ili se renoviraju za nj i privremeno su zadržani unutar područja primjene. Takvi borbeni tenkovi, oklopna borbena vozila, topništvo, borbeni zrakoplovi, jurišni helikopteri bit će smješteni negdje drugdje a ne na područjima koja su prijavljena u skladu s Odjeljkom III Protokola o razmjeni informacija ili na najviše deset takvih prijavljenih lokacija o kojima je prethodne godine u godišnjoj razmjeni informacija pružena

obavijest. U ovom drugom slučaju, njih će biti moguće jasno razlikovati od naoružanja ograničenoga Sporazumom;

f. u slučaju oklopnih transporterata, oklopnih pješačkih borbenih vozila, borbenih vozila s teškim naoružanjem ili višenamjenskih helikoptera za jurišno djelovanje, ako ih drže organizacije organizirane i strukturirane za obavljanje zadaća unutrašnje sigurnosti u mirnodopskim uvjetima; ili

g. ako su u tranzitu kroz područje primjene od lokacije izvan područja primjene do konačne destinacije izvan područja primjene i koji se nalaze u području primjene najviše sedam dana.

2. Ako, u vezi s bilo kojim takvim borbenim tenkovima, oklopnim borbenim vozilima, topništvom, borbenim zrakoplovima ili jurišnim helikopterima, o čemu se obavijest zahtijeva u skladu s Odjeljkom IV Protokola o razmjeni informacija, Stranka podnese obavijest o neobično visokom broju u dvije uzastopne godišnje razmjene informacija, ona će objasniti razloge za to u Subregionalnoj konzultacijskoj komisiji, ako se to bude zahtijevalo.

ČLANAK IV

ODJELJAK I. OGRANIČENJA NAORUŽANJA

1. Shvaćajući da je važno postići uravnotežene i stabilne razine obrambenih snaga s najmanjim količinama koje će jamčiti sigurnost Strankama, Stranke se slažu da će uspostava stabilne vojne ravnoteže koja se temelji na najnižoj razini naoružanja biti bitan element u uspostavi mira i sigurnosti i izgradnji povjerenja.

2. Svi borbeni tenkovi, oklopna borbeno vozila, topništvo, borbeni zrakoplovi i jurišni helikopteri, prema definicijama u Članku II, unutar područja primjene i u vlasništvu ili u posjedu Stranaka podlijegat će brojčanim ograničenjima i ostalim odredbama navedenima u ovom Članku, osim kako je definirano u Člancima III, VII i XI.

3. Unutar područja primjene, koje je definirano Člankom II, svaka će Stranka ograničiti i, prema potrebi, reducirati broj svojih borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova i jurišnih helikoptera, tako da 16 mjeseci nakon 1. srpnja 1996., kao i nakon toga datuma, količina naoružanja svake pojedine Stranke neće prelaziti dolje navedene maksimalne količine:

Savezna Republika Jugoslavija:

- (1) 1025 borbenih tenkova
- (2) 850 oklopnih borbenih vozila
- (3) 3750 topničkih oružja
- (4) 155 borbenih zrakoplova i
- (5) 53 jurišna helikoptera.

Republika Hrvatska:

- (1) 410 borbenih tenkova
- (2) 340 oklopnih borbenih vozila
- (3) 1500 topničkih oružja
- (4) 62 borbena zrakoplova i
- (5) 21 jurišni helikopter.

Bosna i Hercegovina:

- (1) 410 borbenih tenkova
- (2) 340 oklopnih borbenih vozila
- (3) 1500 topničkih oružja
- (4) 62 borbena zrakoplova i
- (5) 21 jurišni helikopter.

od kojih:

Federacija Bosne i Hercegovine:

- (1) 273 borbena tenka
- (2) 227 oklopnih borbenih vozila
- (3) 1000 topničkih oružja
- (4) 41 borbeni zrakoplov
- (5) 14 jurišnih helikoptera.

Republika Srpska:

- (1) 137 borbenih tenkova
- (2) 113 oklopnih borbenih vozila
- (3) 500 topničkih oružja
- (4) 21 borbeni zrakoplov
- (5) 7 jurišnih helikoptera.

ČLANAK V

1. Brojčana ograničenja naoružanja ograničenoga ovim Sporazumom koja su određena Člankom IV ovog Sporazuma postići će se isključivo načinima redukcije u skladu s Protokolom o redukciji, Protokolom o reklasifikaciji zrakoplova ili izvozom u skladu s Člankom VI ovog Sporazuma. Stranke će imati pravo primjenjivati sve načine redukcije naoružanja ograničenog ovim Sporazumom u skladu s Protokolom o redukciji ili Protokolom o postupcima za redukciju konvencionalnoga naoružanja i opreme ograničenih Sporazumom o konvencionalnim oružanim snagama u Europi.

2. Kategorije naoružanja ograničene Sporazumom koje podliježu redukciji su borbeni tenkovi, oklopna borbeno vozila, topništvo, borbeni zrakoplovi i jurišni helikopteri. Pojedinačni tipovi navedeni su u Protokolu o postojećim tipovima.

a. Borbeni će tenkovi i oklopna borbeno vozila biti reducirani uništavanjem, izvozom, konverzijom za uporabu u civilne svrhe, nepomičnim izlaganjem ili uporabom kao kopneni ciljevi.

b. Topništvo će biti reducirani uništavanjem, izvozom, nepomičnim izlaganjem ili -- u slučaju topništva s vlastitim pogonom - uporabom kao kopneni ciljevi.

c. Borbeni će zrakoplovi biti reducirani uništavanjem, izvozom, nepomičnim izlaganjem, korištenjem za izobrazbu na zemlji, ili -- u slučaju određenih modela ili verzija školskih zrakoplova sposobnih za borbeno djelovanje -- reklasifikacijom u nenaoružane školske zrakoplove.

d. Jurišni će helikopteri biti reducirani uništavanjem, izvozom, nepomičnim izlaganjem ili korištenjem za izobrazbu na zemlji.

3. Naoružanje ograničeno ovim Sporazumom smatrat će se reduciranim nakon što se provedu postupci i ispune kriteriji navedeni u Protokolu o redukciji ili u Protokolu o postupcima za redukciju konvencionalnoga naoružanja i opreme ograničenih Sporazumom o konvencionalnim oružanim snagama u Europi, i nakon što se provede obavješćivanje koje se zahtijeva ovim Sporazumom. Na taj način reducirano naoružanje neće više ulaziti u brojčane limite definirane u Članku IV ovog Sporazuma.

4. Redukcija će se provesti u dvije faze i završiti će najkasnije u roku od 16 mjeseci nakon 1. srpnja 1996. Stranke se obvezuju da će započeti postupkom redukcije što je ranije moguće nakon tog datuma, tako da:

a. do kraja prve faze, to jest najkasnije 6 mjeseci nakon 1. srpnja 1996., svaka će Stranka osigurati da najmanje sljedeći dio njezine ukupne redukcijske obveze za svaku od kategorija naoružanja ograničenog Sporazumom bude reduciran:

- (1) 40 posto njezine ukupne redukcijske obveze za topništvo;
- (2) 40 posto njezine ukupne redukcijske obveze za borbene zrakoplove;
- (3) 40 posto njezine ukupne redukcijske obveze za jurišne helikoptere;
- (4) 20 posto njezine ukupne redukcijske obveze za tenkove i
- (5) 20 posto njezine ukupne redukcijske obveze za oklopna borbeno vozila.

b. do kraja druge faze redukcije, to jest najkasnije 16 mjeseci nakon 1. srpnja 1996., svaka će Stranka reducirati svoju ukupnu redukcijsku obvezu u svakoj od kategorija naoružanja ograničenog Sporazumom. Stranke koje budu provodile konverziju u civilne svrhe morat će osigurati da konverzija svih borbenih tenkova i oklopnih borbenih vozila u skladu s Odjeljkom VIII Protokola o redukciji završi do kraja druge faze redukcije.

5. Naoružanje ograničeno ovim Sporazumom koje se mora reducirati treba biti prijavljeno u razmjeni informacija koja će se obaviti 21. lipnja 1996.

6. Najkasnije 30 dana nakon potpisivanja ovog Sporazuma, svaka će Stranka obavijestiti sve ostale Stranke i Osobnoga izaslanika o svojoj redukcijskoj obvezi. Redukcijska obveza je razlika između količina u posjedu Stranke o kojima je ona podnijela obavijest u razmjeni informacija 21. lipnja 1996. i maksimalno dopuštenih količina specificiranih u Članku IV ovoga Sporazuma.

7. U roku od dva mjeseca nakon potpisivanja ovoga Sporazuma, svaka će Stranka obavijestiti sve ostale Stranke i Osobnoga izaslanika o redukcijским mjestima na kojima će provoditi redukcija naoružanja ograničenoga ovim Sporazumom.

8. Redukcija naoružanja ograničenoga Sporazumom provodit će se na redukcijским mjestima, osim ako nije drugačije određeno Protokolom o redukciji.

9. Proces redukcije bit će podložan inspekciji bez prava odbijanja, u skladu s Protokolom o inspekciji.

ČLANAK VI

1. Limiti u pogledu broja naoružanja ograničenoga ovim Sporazumom koji su definirani Člankom IV ovoga Sporazuma postići će se isključivo postupcima za redukciju u skladu s Protokolom o redukciji, Protokolom o reklasifikaciji zrakoplova ili izvozom u skladu s ovim Člankom. Izvozom će neka Stranka tijekom jedne faze redukcije moći reducirati svoju ukupnu redukcijšku obvezu do najviše 25 posto

2. U obavijesti o svojoj redukcijškoj obvezi, u skladu s Člankom V ovog Sporazuma, svaka će Stranka naznačiti za koji približni broj planira (ako planira) smanjiti svoju redukcijšku obvezu izvozom naoružanja ograničenog ovim Sporazumom, u skladu s ovim člankom.

3. Naoružanje ograničeno ovim Sporazumom koje se izvozi i uračunava u redukcijšku obvezu neke Stranka biti će prikazano kao da je u posjedu te Stranke u razmjeni informacija 21. lipnja 1996.

4. Naoružanje ograničeno ovim Sporazumom mora se izvesti izvan teritorija Stranke najkasnije 15 mjeseci nakon 1. srpnja 1996., kako bi bilo uračunato u redukcijšku obvezu o kojoj je podnijeta obavijest u skladu s Člankom V ovog Sporazuma. Naoružanje ograničeno ovim Sporazumom koje se ne izvozi mora biti reducirano u skladu s Protokolom o redukciji do kraja redukcijškog razdoblja.

5. Svaka će Stranka imati, u skladu s ovim Člankom, pravo inspekcije naoružanja ograničenog ovim Sporazumom koje se namjerava izvesti, bez prava odbijanja, na mjestu izvoza. Inspekcije naoružanja koje se namjerava izvesti u skladu s ovim Člankom obavljat će se u skladu s odredbama u odjeljcima I, II, III, IV, V, VI, X i XI Protokola o inspekciji i u skladu sa slijedećim:

a. Inspekcije naoružanja koje se namjerava izvesti u skladu s ovim Člankom neće se ubrajati u kvote ustanovljene u Odjeljku II Protokola o inspekciji. Inspekcijški timovi koje budu provodili takve inspekcije bit će sastavljeni od inspektora Stranaka koje su sklopile ovaj Sporazum. Stranka kod koje se inspekcija obavlja neće imati obvezu prihvatiti više od dvije inspekcije istodobno na svakom od mjesta za izvoz.

b. Inspekcije naoružanja koje se namjerava izvesti ne smiju utjecati na tekuće aktivnosti na mjestu izvoza, niti nepotrebno ometati, usporavati, ili komplicirati proces izvoza.

c. Uz obavijest o približnim količinama naoružanja koje se namjerava izvesti u skladu sa stavkom 2 ovoga Članka, svaka će Stranka obavijestiti ostale Stranke i Osobnoga izaslanika najkasnije do svakog 15. u mjesecu o broju naoružanja koje će se izvoziti narednog kalendarskog mjeseca. Te će obavijesti sadržavati slijedeće:

1. datum (datume) izvoza;
 2. mjesto (mjesta) izvoza;
 3. datume kad će naoružanje koje se izvozi biti raspoloživo za inspekciju;
 4. broj (brojeve) i tip (tipove) naoružanja koje se izvozi;
 5. objekt inspekcije (inspekcija) iz kojeg je naoružanje povučeno.
- d. Za potrebe inspekcije, to će naoružanje biti prisutno na mjestu izvoza najmanje tri dana tijekom onoga kalendarskog mjeseca u kojem se izvozi. Inspeksijski će tim imati pravo doći ili otići u bilo koje doba tijekom ta tri dana ili dan prije prvoga dana. Za vrijeme boravka inspeksijskog tima na mjestu izvoza, on će imati pravo promatrati naoružanje koje se izvozi.
- e. U skladu s odredbama navedenima u ovom Članku, inspeksijski će tim imati pravo slobodno zabilježiti tvorničke serijske brojeve naoružanja koje se izvozi.
- f. Na svakom mjestu izvoza, inspeksijski će tim dobiti brojeve otpremnih dokumenata, ime broda koji prevozi ili informacije o željezničkom prijevozu, kao i o zemlji destinaciji naoružanja koje se izvozi.

ČLANAK VII

1. Osim uklanjanja u skladu s odredbama Članaka V i VI, borbeni tenkovi, oklopna borbeno vozila, topništvo, borbeni zrakoplovi i jurišni helikopteri unutar područja primjene bit će uklonjeni isključivo povlačenjem iz službe (dekomisioniranjem):

a. ako je takvo naoružanje ograničeno Sporazumom povučeno iz službe i čeka uklanjanje na najviše osam lokacija koje će u pruženoj obavijesti biti navedene kao prijavljene lokacije u skladu s Protokolom o razmjeni informacija i koje će biti naznačene u tim obavijestima kao područja na kojima se smije držati naoružanje ograničeno Sporazumom povučeno iz službe. Ako je na lokacijama na kojima je smješteno naoružanje ograničeno Sporazumom koje je povučeno iz službe također smješteno i

drugo naoružanje, naoružanje povučeno iz službe ograničeno Sporazumom će se jasno razlikovati; i

b. ako broj takvog naoružanja povučenoga iz službe ograničenog Sporazumom ne prelazi, u slučaju svake pojedinačne Stranke, jedan posto njezinih maksimalno dopuštenih količina naoružanja ograničenog ovim Sporazumom u skladu s Člankom IV, ili ukupno 100, prema tome koji je broj veći, od čega će najviše 75 biti borbeni tenkovi, oklopna borbeno vozila i topničko oružje, a najviše 25 jurišni helikopteri i borbeni zrakoplovi.

2. Obavijest o povlačenju iz službe uključivat će broj i tip naoružanja ograničenoga Sporazumom koje je povučeno iz službe i lokaciju na koju je povučeno. O tome će biti obaviještene sve ostale Stranke u skladu s Odjeljkom III Protokola o razmjeni informacija.

ČLANAK VIII

1. Kako bi se osigurala verifikacija poštivanja odredbi ovog Sporazuma, svaka će Stranka obavještavati i razmjenjivati informacije o svom osoblju i naoružanju u skladu s Protokolom o razmjeni informacija i obavještavanju.
2. Takve obavijesti i razmjena informacija prenosit će se pisanim putem kroz diplomatske ili druge službene kanale u skladu s dogovorom Stranaka.
3. Svaka će Stranka biti odgovorna za svoje informacije. Primitak takvih informacija i obavijesti neće značiti da je pružena informacija nesporna ili prihvaćena.
4. Informacije će se razmjenjivati svake godine do 15. prosinca i važit će od 1. siječnja za narednu godinu, a obaviti će se i jedna dodatna razmjena informacija na kraju razdoblja redukcije koja će važiti od datuma završetka razdoblja redukcije. Osim toga, za 1996. godinu informacije će se razmijeniti do 21. lipnja i važit će od 1. srpnja.

ČLANAK IX

1. U svrhu osiguranja verifikacije poštivanja odredbi ovog Sporazuma, svaka će Stranka imati pravo provoditi, kao i obvezu prihvaćati unutar područja primjene, inspekcije u skladu s Protokolom o inspekciji.

2. Svrha će takvih inspekcija biti:
- a. verifikacija, temeljem informacija pruženih u skladu s Protokolom o razmjeni informacija i obavještanju, poštuju li Stranke brojčana ograničenja postavljena u Članku IV ovoga Sporazuma;
 - b. praćenje procesa redukcije naoružanja ograničenoga ovim Sporazumom koji se provodi na redukcijским mjestima u skladu s Člankom V ovoga Sporazuma i u skladu s Protokolom o redukciji;
 - c. nadzor izvoza naoružanja ograničenoga ovim Sporazumom kojim se umanjuje redukcijска obveza u skladu s Člancima V i VI ovoga Sporazuma; i
 - d. nadzor certifikacije reklasificiranih školskih zrakoplova sposobnih za borbenu djelovanje koja se provodi u skladu s Protokolom o reklasifikaciji zrakoplova.
3. Verifikacija će biti odgovornost Stranaka. Osobni će izaslanik pomagati Strankama u provedbi.

ČLANAK X

1. Stranke će osnovati Subregionalnu konzultacijsku komisiju. Subregionalna konzultacijska komisija sastojat će se od po jednoga visokog predstavnika svake Stranke. Osobni će izaslanik biti prisutan na sastancima Subregionalne konzultacijske komisije.
2. Predsjedavanje Subregionalnom konzultacijskom komisijom rotirati će se abecednim redom među Strankama, a početak će se s Bosnom i Hercegovinom. Promjena će se obavljati nakon svakoga sastanka, osim ako Stranke ne odluče drugačije.
3. Odluke Subregionalne konzultacijske komisije donosit će se konsenzusom. Konsenzus će značiti odsutnost bilo kakvoga prigovora koji bi dao predstavnik bilo koje Stranke na donošenje neke odluke ili na davanje preporuke.
4. Podrobni postupci za funkcioniranje Subregionalne konzultacijske komisije navedeni su u Protokolu o subregionalnoj konzultacijskoj komisiji.

ČLANAK XI

1. Oklopna pješačka borbena vozila u posjedu onih organizacija neke Stranke koje su ustrojene i strukturirane za obavljanje zadaća unutarnje sigurnosti u mirnodopskim vremenima i koje nisu ustrojene i organizirane za kopnenu borbu protiv vanjskoga neprijatelja, nisu ograničena ovim Sporazumom. Usprkos prethodno rečenom -- kako bi se poboljšala primjena ovoga Sporazuma i osiguralo da broj takvog naoružanja koje drže takve organizacije ne bude korišten za zaobilaženje odredbi ovoga Sporazuma -- oklopna pješačka borbena vozila koje neka od Stranaka dodijeli organizacijama ustrojenima i strukturiranima za obavljanje zadaća

unutarnje sigurnosti u mirnodopskim vremenima iznad sveukupnog broja koji takve organizacije imaju u vrijeme potpisivanja Sporazuma, u skladu s obavijesti prema Članku VIII, bit će dio dopuštenih razina specificiranih u Članku IV. Ako je broj takvih prijavljenih oklopnih pješačkih borbenih vozila bio manji od maksimalnoga dogovorenog broja za takva oklopna pješačka borbeno vozila, svaka će Stranka imati pravo povećati svoje količine takvih oklopnih pješačkih vozila do maksimalnog broja koji je dogovoren. Maksimalni dogovoreni brojevi za takva oklopna pješačka borbeno vozila bit će:

Savezna Republika Jugoslavija	152
Republika Hrvatska	76
Bosna i Hercegovina	76
od kojih	
Federacija Bosne i Hercegovine	38
Republika Srpska	38

2. Stranka koja namjerava obaviti preraspodjelu borbenih tenkova, oklopnih pješačkih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova i jurišnih helikoptera u službi u svojim oružanim snagama u bilo koju organizaciju te Stranke koja nije dio njezinih oružanih snaga obavijestit će sve ostale Stranke o tome najkasnije onog datuma kad takva preraspodjela stupi na snagu. Ta će obavijest sadržavati datum važenja preraspodjele, datum kad je to naoružanje fizički transferirano kao i brojeve po tipu naoružanja ograničenoga Sporazumom koje se preraspoređuje.

ČLANAK XII

1. Ovaj će Sporazum biti neograničenoga trajanja. Sporazumu će biti moguće dodati novi Sporazum Stranaka u okviru Pregledne konferencije u skladu s Člankom XIV ovog Sporazuma.

2. Stranke se izrijekom slažu da se neće povući iz ovoga Sporazuma tijekom prva 42 mjeseca nakon njegova stupanja na snagu. Nakon isteka prva 42 mjeseca nakon stupanja Sporazuma na snagu, svaka će se Stranka imati pravo povući iz ovog Sporazuma ako utvrdi da su izvanredna zbivanja koja se odnose na predmet ovoga Sporazuma ugrozila njezine interese. Stranka koja se namjerava povući o svojoj će odluci obavijestiti ostale Stranke i Osobnoga izaslanika najmanje 150 dana prije namjeravanoga povlačenja iz Sporazuma. Ta će se obavijest dati u pisanom obliku i sadržavat će izjavu o izvanrednim zbivanjima za koja Stranka koja se namjerava povući smatra da su ugrozila njezine interese.

ČLANAK XIII

Svaka Stranka može predložiti amandmane na ovaj Sporazum. Tijekom 1996. i 1997. godine tekst predloženog amandmana dostavlja se predsjedatelju Subregionalne konzultacijske komisije koji će ga proslijediti svakoj Stranci. Predsjedatelj će sazvati sastanak Subregionalne konzultacijske komisije radi razmatranja predloženoga amandmana. Ako amandman odobre

sve Stranke, stupit će na snagu u skladu s postupcima kojima se regulira stupanje ovoga Sporazuma na snagu.

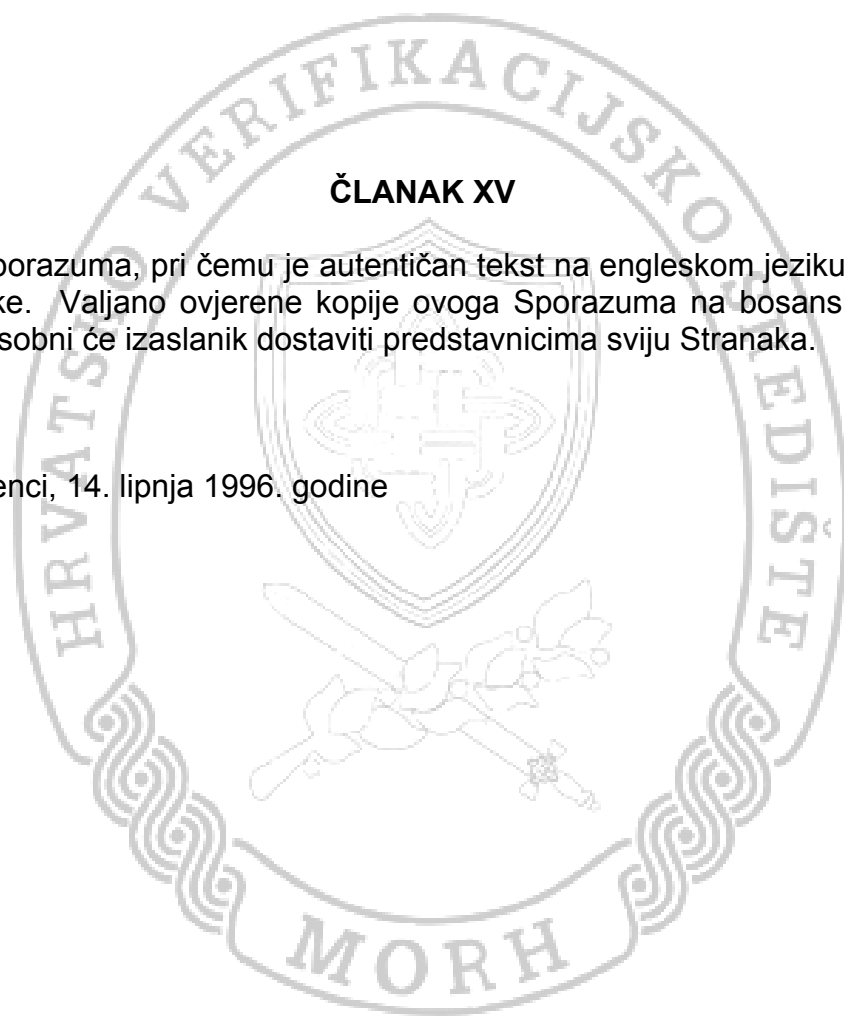
ČLANAK XIV

Predsjedatelj Subregionalne konzultacijske komisije će 11. lipnja 1998. godine sazvati Preglednu konferenciju. Nakon toga, Stranke će odlučiti da redovito održavaju pregledne konferencije, najmanje jednom svake druge godine.

ČLANAK XV

Izvornik ovoga Sporazuma, pri čemu je autentičan tekst na engleskom jeziku, bit će deponiran kod svake Stranke. Valjano ovjerene kopije ovoga Sporazuma na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku Osobni će izaslanik dostaviti predstavnicima sviju Stranaka.

Sastavljeno u Firenci, 14. lipnja 1996. godine

PROTOKOL O REDUKCIJI

Stranke ovime izražavaju suglasnost glede postupaka i kriterija za redukciju naoružanja ograničenog Sporazumom o subregionalnoj kontroli naoružanja (u daljnjem tekstu Sporazum) kao što je definirano Člancima V i VI Sporazuma.

ODJELJAK I. OPĆI ZAHTJEVI ZA REDUKCIJU

1. Naoružanje ograničeno Sporazumom reducirat će se u skladu s postupcima i kriterijima utvrđenima ovim Protokolom.
2. Svaka će Stranka imati pravo korištenja svih tehničkih sredstava koje smatra prikladnima za primjenu postupaka i ispunjavanje kriterija za redukciju naoružanja ograničenog Sporazumom pri čemu će uložiti napor kako bi se spriječilo onečišćenje okoliša.
3. Svaka će Stranka imati pravo skloniti, zadržati i upotrebljavati one komponente i dijelove naoružanja koji ne podliježu redukciji u skladu s odredbama Odjeljka II ovog Protokola, kao i ukloniti otpad.
4. Osim ako nije drugačije određeno ovim Protokolom, naoružanje ograničeno ovim Sporazumom reducirati će se nepopravljivim oštećenjem dijelova i elemenata, kako je definirano Odjeljcima III do XII ovog Protokola. Nepopravljivo oštećenje dijelova i elementa pojedinog oružja znači oštećenje do onoga stupnja koje ih čini nesposobnima za daljnje ili ponovno korištenje u vojne svrhe.
5. Nakon stupanja ovoga Sporazuma na snagu, bilo koja od Stranaka može predložiti dodatne postupke za redukciju. Takvi prijedlozi bit će preneseni svim Strankama i Osobnom izaslaniku, a sadržavat će detalje takvih postupaka u istom formatu u kojem su postupci utvrđeni ovim Protokolom. Svaki takav postupak smatrat će se dovoljnim za provedbu redukcije naoružanja ograničenog Sporazumom ako ispunjava kriterij nepopravljivosti kao što je navedeno naprijed u tekstu i nakon što ga odobri Subregionalna konzultacijska komisija.

ODJELJAK II. STANDARDI ZA PRIKAZIVANJE NA MJESTIMA REDUKCIJE

1. Svaki pojedino oružje naoružanja ograničenoga ovim Sporazumom koji se reducira bit će prikazan na mjestu redukcije, koje je prijavljeno u skladu s Člancima VI i VIII ovog Sporazuma.

Svako će pojedino oružje biti izloženo na takav način da budu vidljivi i čitljivi registarski tvornički serijski brojevi glavnih komponenata. Svako će se takvo pojedino oružje sastojati barem od niže navedenih dijelova i elemenata:

a. za borbene tenkove: tijelo, kupola i integralno glavno naoružanje. Za potrebe ovog Protokola, smatrat će se da integralno glavno naoružanje borbenog tenka uključuje topovsku cijev, zadnjak cijevi, postolja i držače oružja na postolju;

b. za oklopna borbeno vozila: tijelo, kupola (ako postoji) i integralno glavno naoružanje (ako postoji). Za potrebe ovog Protokola, smatrat će se da integralno glavno naoružanje oklopnog borbenog vozila uključuje topovsku cijev, zadnjak cijevi, postolja i držače oružja na postolju. Za potrebe ovog Protokola, neće se smatrati da integralno glavno naoružanje uključuje strojnice kalibra manjega od 20 milimetara, koje se sve mogu sačuvati.

c. za topništvo: cijev, zadnjak cijevi, kolijevka uključujući postolja i držače oružja na postolju, zadnji dio postolja, ako postoji; ili cijevi ili vodilice višecjevnih raketnih bacača i njihova postolja; ili cijevi minobacača i njihova postolja. U slučaju topništva s vlastitim pogonom također će biti prikazani tijelo vozila i kupola, ako postoji.

d. za borbene zrakoplove: trup; i

e. za jurišne helikoptere: trup, uključujući prostor za montažu prijenosa.

2. Dijelovi i elementi naoružanja koji nisu specificirani u stavku 1 ovog Odjeljka kao i dijelovi i elementi koji se neće reducirati postupcima u skladu s ovim Protokolom, uključujući kupole oklopnih transportera opremljene samo strojnicama kalibra manjega od 20 mm, mogu se ukloniti prema nahođenju Stranke koja obavlja redukciju.

ODJELJAK III. POSTUPCI I KRITERIJI ZA REDUKCIJU BORBENIH TENKOVA UNIŠTAVANJEM

1. Sljedeće komponente će biti oštećene kako slijedi:

a. za integralno glavno naoružanje ili:

- (1) vidljivo nepopravljivo oštećenje bilo kojeg od držača oružja na postolju ili
- (2) nepopravljivo oštećenje postolja ili kolijevke topa tako da se ne mogu koristiti za montažu topovske cijevi;

ili barem jedno od sljedećeg:

- (1) nepopravljivo oštećenje radnih površina zadnjaka ili komore tako da je nemoguće otvoriti paljbu; ili
- (2) nepopravljivo oštećenje mehanizma zatvarača tako da je nemoguće otvoriti paljbu; ili
- (3) vidljivo nepopravljivo oštećenje topovske cijevi tako da je nemoguće otvoriti paljbu.

i

b. za tijelo ili;

- (1) takvo nepopravljivo oštećenje tijela značajnim cijepanjem, deformacijom ili krivljenjem da se ne može koristiti u vojne svrhe; ili
- (2) vidljivo nepopravljivo oštećenje perimetra otvora za kupolu na tijelu do te mjere da se kupola ne može okretati; ili
- (3) nepopravljivo oštećenje tijela nastalo cijepanjem, deformacijom ili krivljenjem koje nije tako opsežno kao što je opisano u stavku 1.b. (1) ovog Odjeljka, ali do te mjere da se kupola ne može okretati.

i najmanje jedno od slijedećega:

- (1) nepopravljivo oštećenje otvora pogona kotača tako da je nemoguće postaviti pogon kotača; ili
- (2) nepopravljivo oštećenje najmanje jednoga uporišta kotača; ili
- (3) nepopravljivo oštećenje najmanje jednoga držača motora što onemogućava postavljanje motora.

ODJELJAK IV. POSTUPCI ZA REDUKCIJU OKLOPNIH BORBENIH VOZILA UNIŠTAVANJEM

1. Za oklopne transportere nepopravljivo oštećenje mora biti takvo da kod gusjeničnih vozila pogon gusjenice ne smije biti u stanju pokretati vozilo, a kod vozila s kotačima prostor za postavljanje mjenjačke kutije za pogon prednjih kotača mora biti nepopravljivo oštećen tako da se vozilo ne može pokretati.

2. Za oklopna pješačka borbena vozila s kotačima i borbena vozila s teškim naoružanjem s kotačima sljedeće komponente moraju se oštetiti kako slijedi:

a. za integralno glavno naoružanje ili:

- (1) vidljivo nepopravljivo oštećenje jednoga od držača oružja na postolju ili
- (2) trajno nepopravljivo oštećenje postolja ili kolijevke topa tako da je nemoguće postaviti topovsku cijev;

i barem jedno od slijedećega, ili:

- (1) nepopravljivo oštećenje radnih površina zadnjaka ili komore tako da je nemoguće otvoriti paljbu; ili
- (2) nepopravljivo oštećenje mehanizma zatvarača tako da je nemoguće otvoriti paljbu; ili
- (3) vidljivo nepopravljivo oštećenje topovske cijevi tako da je nemoguće otvoriti paljbu.

i

b. za tijelo, ili:

- (1) takvo nepopravljivo oštećenje tijela značajnim cijepanjem, deformacijom ili krivljenjem da se ne može koristiti u vojne svrhe; ili
- (2) vidljivo nepopravljivo oštećenje perimetra otvora za kupolu na tijelu tako da se kupola ne može okretati; ili
- (3) nepopravljivo oštećivanje tijela cijepanjem, deformacijom ili krivljenjem koje nije rezultiralo tako značajnim oštećenjem kao što je navedeno u stavku 2.b.(1) ovog Odjeljka, ali do to mjere da se kupola ne može okretati.

i najmanje jedno od slijedećega:

- (1) prostor za postavljanje mjenjačke kutije za pogon prednjih kotača mora biti nepopravljivo oštećen tako da se vozilo ne može pokretati; ili
- (2) nepopravljivo oštećenje najmanje jednog postolja motora što onemogućava postavljanje motora.

3. Za gusjenična oklopna pješačka borbena vozila i gusjenična borbena vozila s teškim naoružanjem sljedeće komponente bit će uništene kako slijedi:

a. za integralno glavno naoružanje, ili:

- (1) vidljivo nepopravljivo oštećenje držača oružja na postolju; ili
- (2) nepopravljivo oštećenje postolja ili kolijevke topa tako da je nemoguće montirati topovsku cijev;

i barem jedno od slijedećega:

- (1) nepopravljivo oštećenje radnih površina zadnjaka ili komore tako da je nemoguće otvoriti paljbu; ili
- (2) nepopravljivo oštećenje mehanizma zatvarača tako da je nemoguće otvoriti paljbu; ili
- (3) vidljivo nepopravljivo oštećenje topovske cijevi tako da je nemoguće otvoriti paljbu.

i

b. za tijelo, ili:

- (1) takvo nepopravljivo oštećenje tijela značajnim cijepanjem, deformacijom ili krivljenjem da se ne može koristiti u vojne svrhe; ili
- (2) vidljivo nepopravljivo oštećenja perimetra otvora za kupolu na tijelu da se kupola ne može okretati; ili
- (3) nepopravljivo oštećenje tijela cijepanjem, deformacijom ili krivljenjem koje nije rezultiralo tako značajnim oštećenjem kao što je navedeno u stavku 3.b.(1) ovog Odjeljka, ali do te mjere da se kupola ne može okretati.

i barem jedno od slijedećega:

- (1) nepopravljivo oštećenje otvora za pogon gusjenica koje onemogućava postavljanje pogona gusjenica; ili
- (2) nepopravljivo oštećenje barem jednoga uporišta kotača; ili
- (3) nepopravljivo oštećenje barem jednoga postolja motora koje onemogućava postavljanje motora.

ODJELJAK V. POSTUPCI ZA REDUKCIJU TOPNIŠTVA UNIŠTAVANJEM

1. Za topove s vlastitim pogonom, haubice s vlastitim pogonom, topnička oružja s vlastitim pogonom kombiniranih karakteristika topova i haubica ili minobacače s vlastitim pogonom slijedeće će komponente biti oštećene kako slijedi:

a. za integralno glavno naoružanje, ili:

- (1) vidljivo nepopravljivo oštećenje jednoga od držača oružja na postolju; ili
- (2) nepopravljivo oštećenje postolja ili kolijevke topa tako da je nemoguće postaviti topovsku cijev;

ili barem jedno od slijedećega:

- (1) nepopravljivo oštećenje radnih površina zadnjaka ili komore tako da je nemoguće otvaranje paljbe; ili

- (2) nepopravljivo oštećenje mehanizma zatvarača tako da je nemoguće otvaranje paljbe; ili
- (3) vidljivo nepopravljivo oštećenje topovske cijevi tako da je nemoguće otvaranje paljbe.

i

b. za tijelo:

- (1) takvo nepopravljivo oštećenje tijela značajnim cijepanjem, deformacijom ili krivljenjem da se ne može koristiti u vojne svrhe; ili
- (2) vidljivo nepopravljivo oštećenje perimetra otvora za kupolu na tijelu do to mjere da se kupola ne može okretati; ili
- (3) nepopravljivo oštećenje tijela cijepanjem, deformacijom ili krivljenjem koje nije rezultiralo tako značajnim oštećenjem kao što je navedeno u

stavku 1.b.(1) ovog Odjeljka, ali do te mjere da se kupola ne može okretati.

i barem jedno od slijedećega:

- (1) nepopravljivo oštećenje otvora pogona kotača koje onemogućava postavljanje pogona kotača; ili
- (2) nepopravljivo oštećenje najmanje jednoga uporišta kotača; ili
- (3) nepopravljivo oštećenje najmanje jednoga postolja motora što onemogućava postavljanje motora.

2. Za topove, haubice, topnička oružja s kombiniranim karakteristikama topova i haubica ili minobacače, koji nemaju vlastitoga pogona, slijedeće će komponente biti oštećene kako slijedi:

a. Zadnjaci ili postolja moraju biti nepopravljivo oštećeni tako da nije moguće otvaranje paljbe;

i

b. za integrirano glavno naoružanje, ili:

- (1) vidljivo nepopravljivo oštećenje jednoga od držača oružja na postolju; ili
- (2) nepopravljivo oštećenje postolja ili kolijevke topa tako da je nemoguće postaviti topovsku cijev;

i barem jedno od slijedećega:

- (1) nepopravljivo oštećenje radnih površina zadnjaka ili komore tako da je nemoguće otvoriti paljbu; ili
- (2) nepopravljivo oštećenje mehanizma zatvarača tako da se onemogućuje otvaranje paljbe; ili
- (3) vidljivo nepopravljivo oštećenje topovske cijevi tako da se onemogućuje otvaranje paljbe.

3. Za višecjevne raketne sustave slijedeće će komponente biti oštećene kako slijedi: sve cijevi ili vodilice, i cijevi ili ležišta vodilica moraju biti nepopravljivo oštećeni tako da je nemoguće otvaranje paljbe.

ODJELJAK VI. POSTUPCI ZA REDUKCIJU BORBENIH ZRAKOPLOVA UNIŠTAVANJEM

1. Svaka će Stranka imati pravo izabrati jednu od sljedećih skupina postupaka svaki put kad bude provodila uništavanje borbenih zrakoplova na mjestima redukcije.

2. Postupak za uništavanje rezanjem:

Trup zrakoplova bit će rastavljen na tri dijela, ali ne na spojnim mjestima, i to rezanjem prednjega dijela neposredno ispred kabine, i stražnjega dijela u području središnjih krila tako da spojna mjesta, ako se nalaze u dijelovima koji se odvajaju, ostanu u odrezanom dijelu.

3. Postupci za uništavanje razaranjem pomoću eksploziva:

Bilo koji tip ili broj eksploziva može se koristiti tako da nakon detonacije trup bude rastavljen na barem tri dijela, ali ne na spojnim mjestima; i to lomljenjem prednjega dijela neposredno ispred kabine i stražnjega dijela u području središnjih krila, tako da spojna mjesta, ako postoje u dijelovima koji se odvajaju, ostanu u odlomljenim dijelovima.

4. Postupak za uništavanje deformacijom:

Trup će biti deformiran u cijelosti kompresijom, tako da njegova visina, širina ili duljina bude smanjena za najmanje 30 posto.

ODJELJAK VII. POSTUPCI ZA REDUKCIJU JURIŠNIH HELIKOPTERA UNIŠTAVANJEM

1. Svaka će Stranka imati pravo izabrati bilo koju od skupina postupaka svaki put kad bude provodila uništavanje jurišnih helikoptera na mjestima redukcije.

2. Postupci za uništavanje rezanjem:

a. Repna konstrukcija ili repni dio bit će odrezani od trupa tako da spojno mjesto ostane u odrezanom dijelu; i

b. najmanje će dva držača prijenosa na trupu biti odrezana, staljena ili deformirana.

3. Postupci za uništavanje razaranjem pomoću eksploziva:

Bilo koji tip i broj eksploziva može se koristiti tako da nakon detonacije trup bude rastavljen na barem dva dijela, i to kroz onaj dio trupa u kojem se nalazi prostor za montažu prijenosa.

4. Postupak za uništavanje deformacijom

Trup će u cijelosti biti deformiran kompresijom tako da njegova visina, širina ili duljina budu smanjeni za najmanje 30 posto.

ODJELJAK VIII. PRAVILA I POSTUPCI ZA REDUKCIJU NAORUŽANJA OGRAIČENOG SPORAZUMOM KONVERZIJOM ZA UPORABU U CIVILNE SVRHE

1. Svaka će Stranka imati pravo reducirati određen broj borbenih tenkova i oklopnih borbenih vozila konverzijom. Tipovi vozila koja se mogu konvertirati navedeni su u stavku 3 ovoga Odjeljka, a specifične civilne svrhe u koje će se moći koristiti nabrojane su u stavku 4 ovoga Odjeljka. Konvertirana vozila neće se smještati u jedinice ili postrojbe oružanih snaga Stranke.

2. Svaka će Stranka odrediti broj borbenih tenkova i oklopnih borbenih vozila za konverziju. Taj broj neće prijeći:

a. za borbene tenkove, 5,7 posto od maksimalne količine njezinih borbenih tenkova u skladu s Člankom IV ovoga Sporazuma ili 150 komada, prema tome koji je broj veći; i

b. za oklopna borbena vozila, 15 posto od maksimalne količine njezinih oklopnih borbenih vozila u skladu s Člankom IV Sporazuma ili 150 komada, prema tome koji je broj veći.

3. Svi se tipovi borbenih tenkova i oklopnih vozila nabrojani u Protokolu o postojećim tipovima mogu konvertirati za uporabu u civilne svrhe. Stranke mogu u okviru Subregionalne konzultacijske komisije izvršiti promjene u popisu vozila koja se mogu konvertirati za uporabu u civilne svrhe.

4. Takva će vozila biti konvertirana za uporabu u slijedeće specifične civilne svrhe:

- (a) pogonski strojevi opće namjene;
- (b) buldožeri;
- (c) vatrogasna vozila;
- (d) dizalice;
- (e) generatorska vozila;
- (f) vozila za fino drobljenje rudače;
- (g) vozila za kamenolome;
- (h) vozila za spašavanje;

- (i) vozila za evakuaciju unesrećenih;
- (j) transportna vozila;
- (k) vozila za platforme za bušenje nafte;
- (l) vozila za čišćenje nečistoća od prolivenih ulja i kemijskih proizvoda;
- (m) pogonski strojevi gusjeničara ledolomaca;
- (n) ekološka vozila.

Stranke mogu u okviru Subregionalne konzultacijske komisije izvršiti promjene u popisu specifičnih civilnih svrha.

5. U trenutku potpisivanja ovoga Sporazuma, svaka će Stranka obavijestiti sve ostale Stranke o broju borbenih tenkova i oklopnih borbenih vozila koji planira konvertirati u skladu s odredbama ovog Sporazuma. Obavijest o namjeri Stranke da provede konverziju u skladu s ovim Odjeljkom bit će pružena svim ostalim Stranama najmanje 21 dana unaprijed u skladu s Odjeljkom VIII, stavak 5 Protokola o inspekciji. U obavijesti će se specificirati broj i tipovi vozila koja se konvertiraju, datum početka i završetka konverzije, kao i podatak o tome za koje će posebne civilne svrhe služiti vozila nakon konverzije.

6. Slijedeći će postupci biti provedeni prije konverzije borbenih tenkova i oklopnih borbenih vozila na mjestima za redukciju:

(a) za borbene tenkove:

(1) uklanjanje specijalne opreme sa šasije, uključujući opremu koja se može skidati, a koja omogućuje funkcioniranje montiranih sustava oružja;

(2) uklanjanje kupole, ako postoji;

(3) za zadnjak cijevi topa, bilo

(a) zavarivanje mehanizma zatvarača na prstenastu spojnicu na stražnjem dijelu cijevi na najmanje dva mjesta; ili

(b) odsijecanje najmanje jedne strane prstenaste spojnice na stražnjem dijelu cijevi po uzdužnoj osi šupljine u koju ulazi mehanizam zatvarača;

(4) rezanje cijevi topa na dva dijela na razmaku od najviše 100 mm od prstenaste spojnice na stražnjem dijelu cijevi;

(5) rezanje jednoga od postolja topa i njegova držača na postolju u kupoli; i

(6) izrezivanje i uklanjanje onoga dijela gornjega oklopa tijela koji počinje na prednjem nagibu do sredine otvora na tijelu za kupolu, zajedno s pripadajućim dijelovima bočnoga

oklopa na visini od najmanje 200 mm ispod razine gornjega oklopa tijela kao i pripadajućega dijela prednje nagnute oklopne ploče odrezane na istoj visini. Odrezani dio prednje nagnute oklopne ploče bit će najmanje gornja trećina;

(b) za oklopna borbena vozila;

(1) za sva oklopna borbena vozila, uklanjanje specijalne opreme sa šasije, uključujući opremu koja se skida, a koja omogućuje funkcioniranje montiranih sustava oružja;

(2) za vozila s motorom straga, izrezivanje i uklanjanje onoga dijela gornjega oklopa tijela od prednjeg nagiba do pregrade komore transmisije, zajedno s pripadajućim dijelovima bočnoga i prednjega oklopa na visini od najmanje 300 mm ispod razine vrha prostora za napadačku posadu;

(3) za vozila s motorom sprijeda, izrezivanje i uklanjanje onoga dijela gornje oklopne ploče tijela od pregrade komore transmisije do stražnjega dijela vozila, zajedno s pripadajućim dijelovima bočnog oklopa na visini od najmanje 300 mm ispod razine vrha prostora za napadačku posadu; i

(4) osim toga, za oklopna pješačka vozila i borbena vozila s teškim naoružanjem:

(a) uklanjanje kupole;

(b) rezanje jednoga od postolja topa ili njegova držača na postolju u kupoli;

(c) za zadnjak cijevi:

(i) zavarivanje mehanizma zatvarača na prstenastu spojnicu na stražnjem dijelu cijevi na najmanje dva mjesta;

(ii) odsijecanje najmanje jedne strane prstenaste spojnice na stražnjem dijelu cijevi po uzdužnoj osi šupljine u koju ulazi mehanizam zatvarača; ili

(iii) rezanje sanduka strojnice na najmanje dva približno jednaka dijela; i

(d) rezanje cijevi topa na dva dijela na rastojanju od najviše 100 mm od prstenaste spojnice na stražnjem dijelu cijevi.

7. Borbeni tenkovi i oklopna borbena vozila koja se reduciraju u skladu sa stavkom 6 ovog Odjeljka podlijezat će inspekciji, bez prava na odbijanje, u skladu s Odjeljkom IX Protokola o inspekciji. Broj borbenih tenkova i oklopnih borbenih vozila smatrat će se reduciranim nakon završetka postupaka specificiranih u stavku 6 ovog Odjeljka i nakon obavijesti podnijete u skladu s Odjeljkom VIII Protokola o inspekciji.

8. Vozila koja se reduciraju u skladu sa stavkom 7 ovog Odjeljka i dalje će podlijezati obavještanju u skladu s Odjeljkom III Protokola o razmjeni informacija i obavještanju sve

dok se ne obavi konačna konverzija u vozila za civilne svrhe i ne podnese obavijest u skladu s Odjeljkom VIII, stavak 11 Protokola o inspekciji.

9. Vozila koja prolaze konačnu konverziju u vozila za civilne svrhe također će podlijegati inspekciji u skladu s Odjeljkom VIII Protokola o inspekciji, sa slijedećim izmjenama:

(a) proces konačne konverzije na mjestu za redukciju neće podlijegati inspekciji; i

(b) sve druge Stranke imat će pravo na inspekciju vozila koja su potpuno konvertirana, bez prava odbijanja, nakon primitka obavijesti od Stranke koja provodi konačnu konverziju s naznakom kad će se okončati postupak konačne konverzije.

10. Ako se - nakon što postupci specificirani u stavku 6 ovoga Odjeljka na određenom vozilu završe - odluči da se neće nastaviti s konačnom konverzijom, vozilo će biti uništeno u okviru vremenskog limita za redukciju definiranog u Članku V ovog Sporazuma u skladu s odgovarajućim postupcima definiranim na drugim mjestima u ovom Protokolu.

ODJELJAK IX. POSTUPAK ZA REDUKCIJU U SLUČAJU UNIŠTENJA PRI NEZGODI

1. Svaka će Stranka imati pravo umanjiti svoju redukcijsku obvezu u svakoj kategoriji naoružanja ograničenih Sporazumom u slučaju uništenje pri nezgodi, ali taj broj ne smije prijeći 1,5 posto njezinih ograničenja.

2. Pojedino oružje ograničeno Sporazumom smatrat će se reduciranim ako je o nezgodi u kojoj je uništeno podnesena obavijest svim ostalim Strankama i Osobnom izaslaniku u roku od sedam dana nakon toga događaja. U obavijesti će se navesti tip uništenog oružja, datum nezgode, približna lokacija nezgode i okolnosti vezane uz nezgodu.

3. U roku od 90 dana nakon obavijesti, Stranka koja prijavljuje takvu redukciju pružit će dokumentirane dokaze, kao što je izvještaj o istrazi, svim ostalim Strankama i Osobnom izaslaniku. U slučaju nejasnoća u svezi s nezgodom, takva redukcije neće se smatrati završenom sve dok se slučaj u potpunosti ne riješi.

4. Ako Stranka odluči izložiti/prikazati oružje koje je trajno oštećeno u nezgodi, a u svrhu inspekcije koju će provesti ostale Stranke, to će se oružje brojiti kao dio redukcijske obveze bez ograničenja navedenoga u stavku 1 ovog Odjeljka.

ODJELJAK X. POSTUPAK ZA REDUKCIJU NEPOMIČNIM IZLAGANJEM

1. Svaka će Stranka imati pravo redukcije nepomičnim izlaganjem određenog broja naoružanja ograničenog Sporazumom.
2. Nijedna Strana neće koristiti nepomično izlaganje za redukciju više od 8 komada u svakoj kategoriji naoružanja ograničenog Sporazumom.
3. Bez obzira na stavke 1 i 2 ovog Odjeljka, svaka će Stranka također imati pravo zadržati radno sposobnima dva komada u svakoj postojećoj kategoriji naoružanja ograničenog Sporazumom u svrhu njihova nepomičnog izlaganja. To će naoružanje biti izloženo u muzejima ili na drugim sličnim mjestima.
4. Naoružanje ograničeno Sporazumom nepomično izloženo ili u muzejima prije potpisivanja Sporazuma i koje nije u radnom stanju neće podlijegati brojčanim ograničenjima definiranim ovim Sporazumom, uključujući ograničenja koja su definirana u stavku 2 ovog Odjeljka.
5. Naoružanje koje se reducira nepomičnim izlaganjem proći će slijedeće postupke na mjestima za redukciju:
 - a. Na svim komadima naoružanja koje se planira izložiti a ima vlastite motore, spremnici za gorivo će se onesposobiti tako da ne mogu držati gorivo i:
 - (1) bit će uklonjen(i) motor(i) i transmisije i njihova postolja tako oštećena da se ti dijelovi ne mogu ponovno montirati; ili
 - (2) prostor za motor bit će ispunjen betonom ili polimerskom smolom;
 - b. kod svih komada koje se planira izložiti a opremljeno je topovima od 75 mm ili većim, s trajno fiksiranim mehanizmima dizanja i pomicanja, ti će mehanizmi biti zavareni tako da se cijev ne može ni pomicati ni podizati. Osim toga, kod pojedinog oružja koje se planira izložiti a ima zupčanicu ili zupčasti kotačić i prstenaste mehanizme za pomicanje ili podizanje bit će izrezana tri zupca jedan do drugog iz zupčаницe ili prstena na svakoj strani zupčastog kotačića cijevi topa;
 - c. kod svih komada koje se planira izložiti, a koje je opremljeno sustavima oružja koji ne ispunjavaju kriterije definirane na točki (b) ovog stavka, cijev i prostor u koji ulazi zatvarač bit će ispunjeni betonom ili polimerskom smolom, počevši od glave zatvarača/zadnjaka i završavajući unutar 100 mm od usta cijevi.

ODJELJAK XI. POSTUPAK ZA REDUKCIJU KORIŠTENJEM ZA KOPNE NE CILJEVE

1. Svaka će Stranka imati pravo reducirati određeni broj borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila i topništva s vlastitim pogonom tako što će ih koristiti kao kopnene ciljeve.
2. Nijedna Stranka neće reducirati svoje borbene tenkove ili oklopna vozila tako što će ih koristiti kao kopnene ciljeve za broj koji bi prelazio 2,5 posto od ograničenja u svakoj od dviju kategorija prema Članku IV ovoga Sporazuma. Osim toga, nijedna Stranka neće imati pravo da korištenjem za kopnene ciljeve reducira više od 50 topničkih oružja s vlastitim pogonom.
3. Naoružanje ograničeno Sporazumom koje je bilo u uporabi kao kopneni ciljevi prije potpisivanja Sporazuma i koje nije u uporabnom stanju neće podlijevati nikakvim brojčanim ograničenjima prema ovom Sporazuma niti ograničenjima definiranim u stavku 2 ovog Odjeljka.
4. Komadi naoružanja koji se reduciraju korištenjem za kopnene ciljeve proći će slijedeće postupke na mjestima za redukciju:
 - (a) Za borbene tenkove i topništvo s vlastitim pogonom:
 - (1) Za zadnjak:
 - (a) zavariti zatvarač na prstenastu spojnicu na stražnjem dijelu cijevi na najmanje dva mjesta; ili
 - (b) prerezati najmanje jednu stranu prstenaste spojnice na stražnjem dijelu cijevi po uzdužnoj osi šupljine u koju ulazi zatvarač;
 - (2) odrezati jedno od postolja i držača na tom postolju u kupoli; i
 - (3) odrezati dijelove s obje strane tijela koji uključuju otvore za pogon kotača, vertikalnim ili horizontalnim prerezima u bočnim pločama i dijagonalnim prerezima u donjima ili gornjima i prednjima ili stražnjim pločama, tako da se otvori za pogon kotača sastoje od nekoliko odrezanih dijelova; i
 - (b) za oklopna borbena vozila:
 - (1) za zadnjak topa:
 - (a) zavariti zatvarač na prstenastu spojnicu na stražnjem dijelu cijevi na najmanje dva mjesta;
 - (b) odrezati najmanje jednu stranu prstenaste spojnice na stražnjem dijelu cijevi uzduž osi šupljine u koju ulazi mehanizam zatvarača; ili
 - (c) razrezati sanduk na dva približno jednaka dijela;
 - (2) odrezati jedno od postolja i držača na tom postolju u kupoli;

(3) za oklopna borbeno vozila gusjeničare odrezati dijelove s obje strane tijela koji uključuju otvore za pogon gusjenica, vertikalnim i horizontalnim prerezima u bočnim pločama i dijagonalnim prerezima u gornjima ili donjima i prednjima ili stražnjim pločama, tako da se otvori za pogon gusjenica sastoje od nekoliko odrezanih dijelova; i

(4) za oklopna borbeno vozila na kotače, odrezati dijelove s obje strane tijela koji uključuju prostore za postavljanje mjenjačke kutije za pogon prednjih kotača, vertikalnim, horizontalnim i nepravilnim rezovima na bočnim, prednjima, gornjima i donjim pločama, tako da su ti prostori odvojeni na nekoliko odrezanih dijelova na rastojanju od najmanje 100 mm od rezova.

ODJELJAK XII. POSTUPAK ZA REDUKCIJU KORIŠTENJEM ZA PODUKU NA ZEMLJI

1. Svaka će Stranka imati pravo reducirati korištenjem za poduku na zemlji određeni broj borbenih zrakoplova i jurišnih helikoptera.

2. Ni jedna Stranka neće reducirati korištenjem za poduku na zemlji broj borbenih zrakoplova ili jurišnih helikoptera za više od 5 posto od svojih ograničenja u svakoj od dviju kategorija prema Članku IV Sporazuma.

3. Naoružanje ograničeno Sporazumom korišteno za poduku na zemlji prije potpisivanje Sporazuma neće podlijevati nikakvim brojčanim ograničenjima navedenima u Članku IV ovoga Sporazuma niti ograničenjima navedenim u stavku 2 ovoga Odjeljka.

4. Primjerci koji se reduciraju korištenjem za poduku na zemlji bit će podvrgnuti slijedećim postupcima na mjestima redukcije:

a. za borbene zrakoplove;

(1) rezanje trupa na dva dijela na području središnjih krila;

(2) uklanjanje motora, oštećenje postolja motora i punjenje svih spremnika za gorivo bilo betonom, polimerskom smjesom ili smolom koje otvrdnu ili vađenje spremnika za gorivo i oštećivanje njegova postolja; ili

(3) uklanjanje svega unutrašnjega, vanjskoga ili pomičnog naoružanja i opreme za sustave naoružanja, uklanjanje repnog krila i oštećenje njegovih nosača, i punjenje svih osim jednoga spremnika za gorivo betonom, smjesom polimera ili smolom; i

b. za jurišne helikoptere: rezanje repne konstrukcije ili dijela repa od trupa tako da spojni dio bude u odrezanom dijelu.

PROTOKOL O POSTUPCIMA ZA REKLASIFIKACIJU ODREĐENIH MODELA ILI VERZIJA ŠKOLSKIH ZRAKOPLOVA SPOSOBNIH ZA BORBENA DJELOVANJA U NENAORUŽANE ŠKOLSKE ZRAKOPLOVE

Stranke ovime izražavaju suglasnost s postupcima za potpuno razoružanje i certifikaciju nenaoružanoga statusa određenih modela ili verzija školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja u skladu s Člankom IV Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja (u daljnjem tekstu Sporazum).

ODJELJAK I. OPĆE ODREDBE

1. Svaka će Stranka imati pravo brisati iz brojčanog ograničenja borbenih zrakoplova u Članku IV ovog Sporazuma samo one modele ili verzije školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja koji su navedeni u Odjeljku II, stavak 1 ovoga Protokola u skladu s postupcima utvrđenima ovim Protokolom.

a. Svaka će Stranka imati pravo brisati iz ograničenja borbenih zrakoplova u Članku IV ovog Sporazuma pojedine zrakoplove određenih modela ili verzija koji su nabrojani u Odjeljku II, stavak 1 ovoga Protokola koji imaju bilo koju od komponenata navedenih u Odjeljku III, stavci 1 i 2 ovoga Protokola samo ako ih potpuno razoružaju i certificiraju.

b. Svaka će Stranka imati pravo brisati iz ograničenja borbenih zrakoplova u Članku IV ovog Sporazuma pojedine zrakoplove određenih modela ili verzija koji su nabrojani u Odjeljku II, stavak 1 ovoga Protokola koji nemaju neku od komponenata navedenih u Odjeljku III, stavci 1 i 2 ovoga Protokola, samo uz certifikaciju.

2. Modeli ili verzije školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja navedeni u Odjeljku II ovoga Protokola mogu biti razoružani i certificirani, ili samo certificirani u roku od 16 mjeseci nakon 1. srpnja 1996. Takvi zrakoplovi ubrajat će se u ograničenja borbenih zrakoplova u Članku III Sporazuma sve dok ne budu certificirani kao nenaoružani u skladu s postupcima utvrđenima u Odjeljku IV ovog Protokola. Svaka će Stranka imati pravo brisati iz ograničenja borbenih zrakoplova u Članku IV ovog Sporazuma najviše 50 takvih zrakoplova.

3. Najkasnije 30 dana od potpisivanja Sporazuma, svaka će Stranka obavijestiti sve ostale Stranke:

a. o ukupnom broju svakoga pojedinog modela ili verzije školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja koje Stranka namjerava razoružati i certificirati u skladu s Odjeljkom I, stavak 1, točka a., Odjeljak III i Odjeljak IV ovog Protokola; i

b. o ukupnom broju svakoga pojedinog modela ili verzije školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja koje Stranka namjerava samo certificirati, u skladu s Odjeljkom I, stavak 1, točka b. i Odjeljkom IV ovog Protokola.

ODJELJAK II. MODELI ILI VERZIJE ŠKOLSKIH ZRAKOPLOVA SPOSOBNIH ZA BORBENA DJELOVANJA POGODNIH ZA POTPUNO RAZORUŽANJE I CERTIFIKACIJU

1. Svaka će Stranka imati pravo brisati iz ograničenja borbenih zrakoplova u Članku IV Sporazuma u skladu s odredbama ovog Protokola samo sljedeće modele ili verzije školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja:

G-4 GALEB
MIG-21U
NJ-22
J-21

2. Naprijed navedeni popis modela ili verzija školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja je konačan i ne podliježe reviziji.

ODJELJAK III. POSTUPCI ZA POTPUNO RAZORUŽAVANJE

1. Modeli ili verzije školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja koji se potpuno razoružavaju bit će onespособljeni za daljnje korištenje bilo kojeg tipa sustava naoružanja kao i za daljnje djelovanje sustava za vođenje elektronskog rata ili za izviđanje uklanjanjem sljedećih komponenta:

a. elemenata posebno namijenjenih za pričvršćivanje sustava oružja, kao što su specijalna postolja, lansirne naprave ili prostori za postavljanje oružja;

b. dijelova i ploča sustava za kontrolu oružja uključujući sustave za izbor oružja, paljenje, ispaljivanje ili lansiranje;

c. dijelova opreme za ciljanje i sustava za vođenje oružja koji nisu integralni dio sustava za navigaciju i kontrolu leta; i

d. dijelova i ploča sustava za vođenje elektronskog rata i za izviđanje uključivo pripadajuće antene.

2. Bez obzira na stavak 1 ovog Odjeljka, sva specijalna postolja koja su integralni dio zrakoplova kao i svi specijalni dijelovi postolja za opće namjene koji su konstruirani za uporabu samo s komponentama opisanima u stavku 1 ovog Odjeljka onespособit će se za daljnju uporabu s tim sustavima. Električni sklopovi oružja, sustavi za elektronski rat i izviđanje opisani u stavku 1 ovog Odjeljka onespособit će se za daljnju uporabu uklanjanjem ožičenja ili, ako to tehnički nije moguće, izrezivanjem dijelova ožičenja u prostorima kojima se može pristupiti.

3. Svaka će Stranka dati svim ostalim Strankama sljedeće informacije najmanje 42 dana prije potpunoga razoružanja prvoga zrakoplova svakog modela ili verzije školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja nabrojanih u Odjeljku II ovog Protokola:

a. osnovnu blokovsku shemu koja prikazuje sve glavne komponente sustava oružja uključujući opremu za ciljanje i vođenje oružja, elemente projektirane za pričvršćivanje oružja kao i komponente sustava za vođenje elektronskog rata i izviđanje, osnovnu funkciju komponenti opisanih u stavku 1 ovog Odjeljka i funkcionalne spojeve između tih komponenti;

b. opći opis postupka razoružavanja uključujući popis komponenti koje se uklanjaju; i

c. fotografiju svake komponente koja se uklanja koja prikazuje njezin položaj u zrakoplovu prije njezina uklanjanja i fotografiju istoga položaja nakon što je odgovarajuća komponenta uklonjena.

ODJELJAK IV. POSTUPCI ZA CERTIFIKACIJU

1. Svaka Stranka koja namjerava razoružati i certificirati, ili samo certificirati modele ili verzije školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja provest će slijedeće certifikacijske postupke kao bi se osiguralo da takav zrakoplov ne posjeduje ni jednu od komponenata navedenih u Odjeljku III, stavci 1 i 2 ovog Protokola.

2. Svaka će Stranka obavijestiti sve ostale Stranke u skladu s Odjeljkom IX, stavak 3 Protokola o inspekciji o svakoj certifikaciji. Kod prve certifikacije zrakoplova koji ne zahtijeva potpuno razoružavanje, Stranka koja namjerava provesti certifikaciju pružit će svim ostalim Stranama informacije koje se zahtijevaju Odjeljkom III, stavak 3, točke a., b. i c. ovog Protokola za naoružani model ili verziju istoga tipa zrakoplova.

3. Svaka će Stranka imati pravo obaviti inspekciju certifikacije školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja u skladu s Odjeljkom IX Protokola o inspekciji.

4. Smatrat će se da je postupak potpunoga razoružavanja i certifikacije, ili samo certifikacije, završen kad su završeni postupci certifikacije definirani u ovom Odjeljku, bez obzira na to koristi li Stranka pravo da obavi inspekciju certifikacije opisano u stavku 3 ovog Odjeljka i Odjeljku IX Protokola za inspekciju, ako u roku od 30 dana nakon primitka obavijesti i završetka certifikacije i reklasifikacije u skladu sa stavkom 5 ovog Odjeljka ni jedna Stranka ne obavijesti sve ostale Stranke kako smatra da postoji nejasnoća u pogledu procesa certifikacije ili reklasifikacije. U slučaju takve nejasnoće, dotična reklasifikacija neće se smatrati završenom sve dok se problem vezan uz nejasnoću ne riješi.

5. Stranka koja provodi certifikaciju obavijestit će sve ostale Stranke u skladu s Odjeljkom IX Protokola o inspekciji o tome da je certifikacija završena.

6. Certifikacija će se provoditi u području primjene.

ODJELJAK V. POSTUPCI ZA RAZMJENU INFORMACIJA I VERIFIKACIJU

Svi modeli ili verzije školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja koji su certificirani kao nenaoružani podlijezat će razmjeni informacija u skladu s odredbama Protokola o razmjeni informacija, kao i verifikaciji, uključujući inspekciju, u skladu s Protokolom o inspekciji.

PROTOKOL O RAZMJENI INFORMACIJA I OBAVJEŠTAVANJU

1. Stranke će dostavljati svakoj Stranci i Osobnom izaslaniku informacije u skladu s Člankom V Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja (u daljnjem tekstu Sporazum) u skladu s formatima tablica I, II, III, IV i V specificiranim u ovom Protokolu. Informacije u svakoj tablici bit će prikazane na mehanički ili elektronski tiskanim obrascima na službenim jezicima Stranaka kao i na engleskom. U svakoj će tablici svakoj natuknici biti dodijeljen redni broj retka (u stupcu a).
2. Svaka serija tablica započet će naslovnom stranicom na kojoj će biti ime Stranke koja daje popise, jezici na kojima se popisi daju, datum do kojega će popisi biti razmijenjeni i datum stupanja na snagu informacija prezentiranih u popisima.

ODJELJAK I. INFORMACIJE O ZAPOVJEDNOM USTROJU ORUŽANIHSNAGA I UKUPNOM BROJU OSOBLJA

1. Svaka će Stranka pružiti informacije o zapovjednom ustroju svojih oružanih snaga po hijerarhijskom redoslijedu u tablici I. Taj će popis sadržavati sve postrojbe i jedinice oružanih snaga sve do razine pukovnije/brigade, samostalnoga bataljuna (bojne), ili ekvivalentne razine, kao i lokacije vojnih skladišta, samostalnih jedinica za popravke i održavanje, objekte za vojnu izobrazbu, i vojne aerodrome, u kojima se nalazi naoružanje navedeno u Protokolu o postojećim tipovima naoružanja (POET).
2. Popisi podataka bit će navedeni u tablici I, počinjući od najviše razine naniže kroz svaku zapovjednu razinu u skladu sa stavkom 1. Nakon što se navedu sve podređene organizacije, počet će natuknice za slijedeće zorno područje/vojsku/korpus i uključivat će:
 - a. identifikacijski broj (stupac b). Jedinstvena organizacijska oznaka (npr. identifikacijski broj postrojbe, jedinice, lokacije, objekta ili aerodroma) koja će se koristiti u narednim popisima te organizacije i u svim budućim razmjenama informacija;
 - b. ime (stupac c). Brojčana oznaka, počasna ili alternativna imena, kako je primjenljivo; i
 - c. pripadnost (stupci d i e). Za svaku organizaciju bit će naznačene dvije zapovjedne razine koje su neposredno nadređene toj organizaciji.
3. Tablica I će se također koristiti za prikaz ukupnog broja vojnog osoblja u službi obrambenih snaga unutar područja primjene. Taj će se broj prikazati u kvadratiću ispod naslova tablice I.

ODJELJAK II. INFORMACIJE O OBJEKTIMA INSPEKCIJE

1. Svaka će Stranka pružiti popis podataka o svojem osoblju i količinama naoružanja po hijerarhijskom redoslijedu u tablici II. Taj će popis sadržavati sve objekte inspekcije kako je definirano u Protokolu o inspekciji.

2. Za svaki objekt inspekcije informacije će uključivati:

a. identifikacijski broj i ime (stupci b i c). Identifikacijski broj i ime (tj. naziv, počasna ili druga imena, itd.) svakog objekta inspekcije po logičnom redoslijedu u skladu s redoslijedom u tablici I;

b. položaj stožera objekta inspekcije (stupac d). Položaj, uključivo zemljopisno ime i koordinate zaokružene na najbližih 10 sekundi;

c. broj osoblja (stupac e). Za svaki objekt inspekcije koji je jedinica ili postrojba oružanih snaga, broj osoblja;

d. naoružanje (stupci f - k). Za svaki objekt inspekcije broj po svakom tipu borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova, reklasificiranih školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja i jurišnih helikoptera ; i

e. tip (stupac l). Tipovi ili modeli borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova, reklasificiranih školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja i jurišnih helikoptera, koji su u skraćenom obliku navedeni u POET-u , a koji odgovaraju brojevima naoružanja navedenim u stupcima f - k.

ODJELJAK III. INFORMACIJE O PRIJAVLJENIM LOKACIJAMA

1. Svaka će Stranka pružiti popis svojih prijavljenih lokacija, abecednim redom u tablici III. Svi objekti inspekcije navedeni u tablici II za razmjenu informacija bit će navedeni u tablici III pod prijavljenim lokacijama unutar kojih su smješteni. Za svaku će se prijavljenu lokaciju dati ove informacije:

a. identifikacijski broj, ime i položaj (stupci b, c i d). Za svaki objekt ili instalaciju koja čini prijavljenu lokaciju, identifikacijski broj, ime i položaj, uključujući zemljopisno ime i koordinate glavnoga stožera unutar prijavljene lokacije zaokružene na najbližih 10 sekundi;

b. objekti inspekcije na prijavljenoj lokaciji (stupac e). Imena i identifikacijski brojevi svih objekta inspekcije navedenih u tablici II u razmjeni informacija i koji su smješteni unutar prijavljene lokacije i njoj pridruženih područja;

c. naoružanje (stupci f - k). Za svaki objekt inspekcije lociran unutar prijavljene lokacije, broj po svakom tipu borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova, reklasificiranih školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja i jurišnih helikoptera ; i

d. Tip (stupac l). Tipovi ili modeli borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova, reklasificiranih školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja i jurišnih helikoptera, prikazani u skraćenom obliku u POET-u, koji odgovaraju brojevima naoružanja navedenima u stupcima f-k.

2. Osim toga, za svaku takvu prijavljenu lokaciju, broj naoružanja i opreme koji nisu u službi njezinih oružanih snaga, uz naznaku onih koji su :

a. borbeni tenkovi, oklopna borbena vozila, topništvo, borbeni zrakoplovi i jurišni helikopteri koji čekaju na uklanjanje nakon što su povučeni iz službe u skladu s Člankom VII Sporazuma ili reducirani i čekaju na konverziju u skladu s Protokolom o redukciju; i

b. borbeni tenkovi, oklopna borbena vozila, topništvo, borbeni zrakoplovi i jurišni helikopteri u posjedu organizacija ustrojenih i strukturiranih za obavljanje mirnodopskih funkcija unutarnje sigurnosti.

3. Prijavljena lokacija koja posjeduju borbene tenkove, oklopna borbena vozila, topništvo, borbene zrakoplove ili jurišne helikoptere koji čekaju na ili se renoviraju za izvoz ili ponovni izvoz i privremeno zadržavaju unutar područja primjene ili se koriste isključivo za istraživanje i razvoj bit će identificirani kao takvi i bit će prikazani ukupni brojevi u svakoj kategoriji na toj lokaciji.

ODJELJAK IV. INFORMACIJE O LOKACIJI NAORUŽANJA OGRANIČENOG SPORAZUMOM ALI KOJE NIJE U SLUŽBI ORUŽANIH SNAGA

1. Svaka će Stranka u tablici IV dati informaciju o lokaciji i broju svojih borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova i jurišnih helikoptera unutar područja primjene, koji nisu u službi njezinih oružanih snaga ali imaju potencijalno vojno značenje.

2. Prema tome, svaka će Stranka dati sljedeće informacije:

a. U pogledu svojih borbenih tenkova, topništva, borbenih zrakoplova i jurišnih helikoptera, kao i oklopnih pješačkih borbenih vozila kako je utvrđeno u Članku XI Sporazuma, u posjedu organizacija do razine samostalnoga ili odvojeno lociranog bataljuna ili ekvivalentne razine, koje su ustrojene i strukturirane za obavljanje mirnodopskih funkcija unutarnje sigurnosti, položaj mjesta na kojima se takvo naoružanje drži;

b. U pogledu svojih oklopnih transporterata i borbenih vozila s teškim naoružanjem u posjedu organizacija koje su ustrojene i strukturirane za obavljanje mirnodopskih funkcija unutarnje sigurnosti, ukupan broj u svakoj kategoriji takvog naoružanja u svakoj administrativnoj regiji ili odsjeku;

c. U pogledu svojih borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova i jurišnih helikoptera koji čekaju na uklanjanje nakon što su stavljeni izvan uporabe u skladu s odredbama Članka VII Sporazuma, položaj mjesta na kojima se takvo naoružanje drži;

d. U pogledu svojih borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova i jurišnih helikoptera, prepoznatljivu lokaciju svakoga mjesta na kojem se uobičajeno nalazi više od ukupno 15 borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila i topničkih oružja ili više od pet borbenih zrakoplova ili više od 10 jurišnih helikoptera koji , u skladu s

Člankom III, stavak 1, točka e. Sporazuma, čekaju na ili se renoviraju za izvoz ili ponovni izvoz i privremeno zadržavaju unutar područja primjene;

e. U pogledu svojih borbenih tenkova i oklopnih borbenih vozila koja su reducirana i čekaju na konverziju sukladno Odjeljku VIII Protokola o redukciju, položaj svakoga mjesta na kojem se takvo naoružanje drži; i

f. U pogledu svojih borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova i jurišnih helikoptera koji se koriste isključivo u svrhe istraživanja i razvoja u skladu s Člankom III, stavak 1, točka b. Sporazuma, svaka će Stranka dati ukupan broj u svakoj kategoriji takvog naoružanja.

3. Za svaku lokaciju, informacije će prikazivati:

a. Položaj (stupac b). Položaj, uključivo zemljopisno ime i koordinate zaokružene na najbližih 10 sekundi;

b. Ime (stupac c). Ime administrativne regije ili odsjeka koji sadrže takvo naoružanje;

d. Naoružanje (stupci d-h). Za svaku lokaciju broj po tipu borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova i jurišnih helikoptera; i

e. Tip (stupac i). Tipovi ili modeli borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova i jurišnih helikoptera prikazanih u skraćenom obliku u POET-u, koji odgovaraju brojevima naoružanja navedenim u stupcima d-h.

ODJELJAK V. INFORMACIJE O OSTALIM MJESTIMA I TOČKAMA ULASKA/IZLASKA

Svaka će Stranka u tablici V dati informacije navodeći svako od svojih mjesta redukcije, izvoznih mjesta, mjesta za certifikaciju i točaka ulaska/izlaska. U popisu će se za svaku takvu mjestu ili točku naznačiti njezin identifikacijski broj, tip mjesta ili točke, ime mjesta, zemljopisne koordinate zaokružene na najbližih 10 sekundi, i, u slučajna točke ulaska/izlaska, radi li se o točki za zračni ili kopneni prijevoz.

ODJELJAK VI. INFORMACIJE O PROMJENAMA U ORGANIZACIJSKIM STRUKTURAMA ILI RAZINAMA SNAGA

Svaka će Stranka obavijestiti sve ostale Stranke i Osobnoga izaslanika:

a. o svakoj trajnoj promjeni u organizacijskoj strukturi svojih snaga unutar područja primjene, koja se obavijest daje prema Odjeljku I ovog Protokola najmanje 42 dana prije promjene, ili u slučajevima u kojima je promjena provedena bez prethodne obavijesti postrojba u pitanju, najkasnije u vrijeme kad promjena stupi na snagu; i

b. o svakoj promjeni, u odnosu na razmjenu informacija od prethodne godine, od 10 posto i više u broju osoblja ili u bilo kojoj od pet kategorija naoružanja ograničenog Sporazumom (borbeni tenkovi, oklopna borbena vozila, topništvo, borbeni zrakoplovi i jurišni helikopteri) koji pripadaju bilo kojem od njezinih objekta inspekcije navedenih u tablici II u skladu s ovim Protokolom. Ta će se obavijest dati najkasnije pet dana nakon što do takve promjene dođe, uz navod stvarnih količina nakon što se provede promjena o kojoj je pružena obavijest.

ODJELJAK VII. FORMATI ZA OBAVJEŠTAVANJE

Obavještenja za olakšanje primjene Sporazuma, čiji će oblik biti dogovoren između Stranaka, navedena su u Dodatku 1.

Dodatak 1

POPIS FORMATA ZA OBAVJEŠTAVANJE

- (1) Redukcijska obveza -- početna ili prilagodba.
- (2) Prvotno određivanje ili revizija određenja mjesta redukcije.
- (3) Preraspodjela borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topničkog oružja, borbenih zrakoplova i jurišnih helikoptera.
- (4) Uvođenje u uporabu novih tipova, modela ili verzija naoružanja ograničenog Sporazumom.
- (5) Informacije o položaju lokacija koje su ranije prijavljene kao prijavljene lokacije.
- (6) Trajne promjene u organizacijskoj strukturi.
- (7) Promjene od deset posto ili više u osoblju ili pripadajućih količina oružja.
- (8) Predloženi dodaci za popis inspektora i članova posada.
- (9) Promjene u točkama ulaska/izlaska.
- (10) Namjera da se obavi inspekcija na prijavljenim lokacijama ili unutar neprijavljenih lokacija.
- (11) Namjera da se obavi inspekcija certifikacije, redukcije, konverzije ili izvoza.
- (12) Kopija obavijesti o namjeri da se obavi inspekcija.
- (13) Novo vrijeme dolaska inspeksijskog tima
- (14) Razdoblje izvještavanja o rasporedu redukcije.

- (15) Razdoblje izvještavanja o rasporedu izvoza.
- (16) Završetak redukcije za određeno kalendarsko razdoblje izvještavanja.
- (17) Završetak izvoza za određeno kalendarsko razdoblje izvještavanja.
- (18) Revizija nacionalnog limita u osoblju.
- (19) Redukcije u slučaju uništenja pri nezgodi.
- (20) Namjera da se izvrši razoružanje i/ili certifikacija reklasificiranih školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja.
- (21) Završetak certifikacije reklasificiranih školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja.
- (22) Broj borbenih tenkova i oklopnih borbenih vozila koji će biti konvertirani.
- (23) Završetak konačne konverzije borbenih tenkova i/ili oklopnih borbenih vozila.

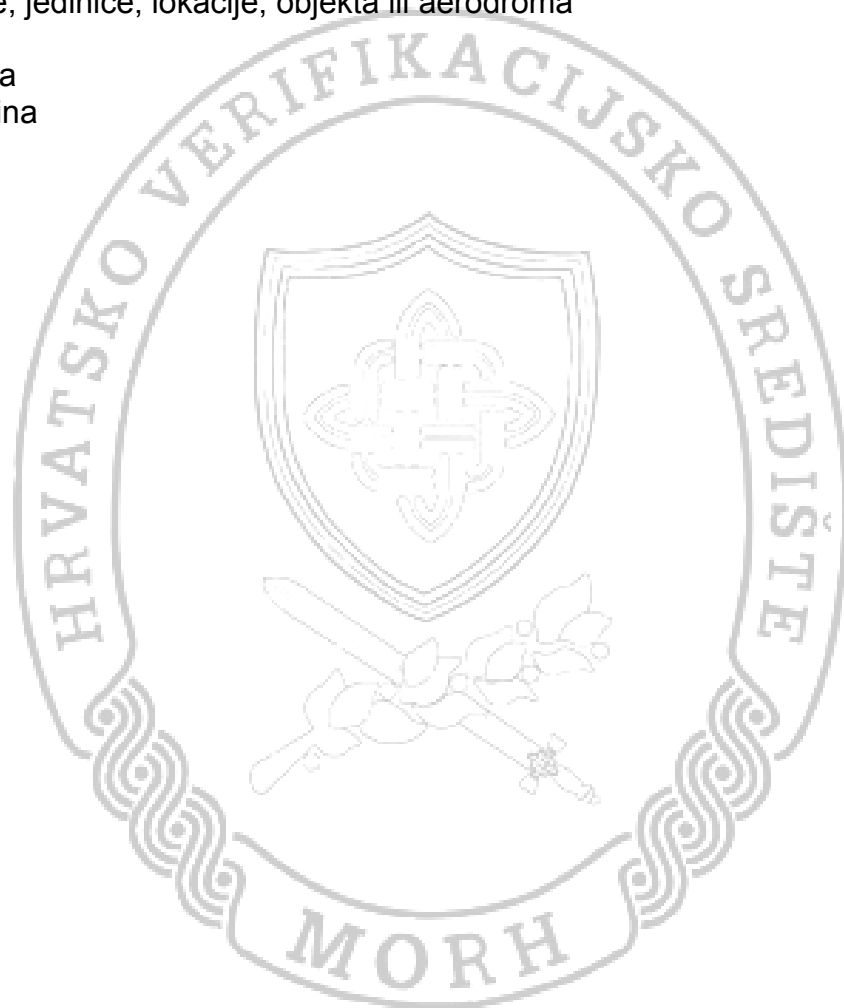

TABLICA I: INFORMACIJE O ZAPOVJEDNOM USTROJU SNAGA

STRANKA:
VRIJEDI OD;

UKUPAN BROJ OSOBLJA:

- a) Redni broj
- b) Identifikacijski broj
- c) Naziv postrojbe, jedinice, lokacije, objekta ili aerodroma
Pripadnost
- d) Prva viša razina
- e) Druga viša razina

TABLICA II: INFORMACIJE O OBJEKTIMA INSPEKCIJE

STRANKA:
VRIJEDI OD:

- a) Redni broj
- b) Identifikacijski broj
- c) Naziv
- d) Lokacija
- e) Osoblje
- f) Borbeni tenkovi
- g) Oklopna borbeno vozila
- h) Topništvo
- i) Borbeni zrakoplovi
- j) Reklasificirani školski avioni sposobni za borbeno djelovanje
- k) Jurišni helikopteri
- l) Tip

TABLICA III. INFORMACIJE O PRIJAVLJENIM LOKACIJAMA

STRANKA:
VRIJEDI OD:

- a) Redni broj
- b) Identifikacijski broj prijavljene lokacije
- c) Naziv
- d) Lokacija
- e) Objekt inspekcije
- f) Borbeni tenkovi
- g) Oklopna borbeno vozila
- h) Topništvo
- l) Borbeni zrakoplovi
- j) Reklasificirani školski zrakoplovi sposobni za borbeno djelovanje
- k) Jurišni zrakoplovi
- l) Tip

TABLICA IV: INFORMACIJE O LOKACIJI NAORUŽANJA OGRANIČENOGA SPORAZUMOM ALI KOJE NIJE U SLUŽBI KOD ORUŽANIH SNAGA

STRANKA:
VRIJEDI OD:

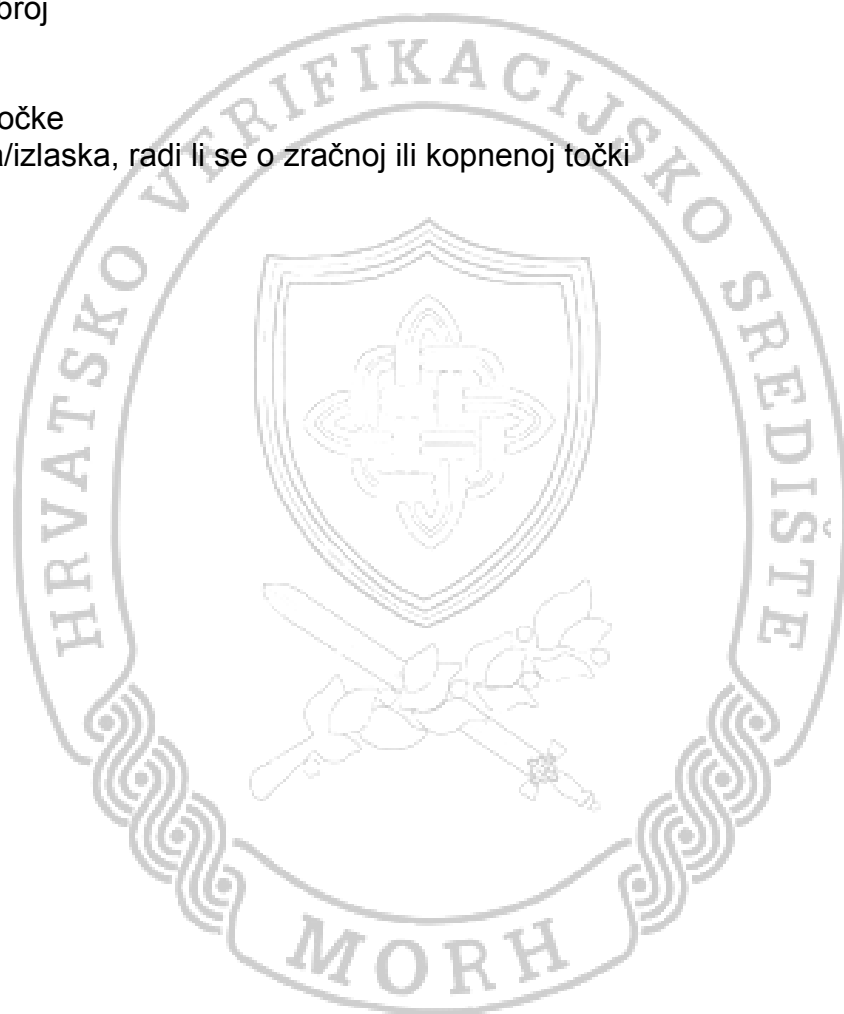
- a) Redni broj
- c) Lokacija
- d) Naziv administrativne regije ili odsjeka
- e) Borbeni tenkovi
- f) Oklopna borbeno vozila
- g) Topništvo
- h) Borbeni zrakoplovi
- i) Reklasificirani školski zrakoplovi sposobni za borbeno djelovanje
- j) Jurišni helikopteri
- k) Tip

TABLICA V: INFORMACIJE O OSTALIM LOKACIJAMA, TOČKAMA
ULASKA/IZLASKA

STRANKA:
VRIJEDI OD:

- a) Redni broj
- b) Identifikacijski broj
- c) Ime mjesta
- d) Lokacija
- e) Tip lokacije ili točke
- f) Za točke ulaska/izlaska, radi li se o zračnoj ili kopnenoj točki

PROTOKOL O POSTOJEĆIM TIPOVIMA NAORUŽANJA

Stranke ovime izražavaju svoju suglasnost glede:

- (a) popisa postojećih tipova naoružanja koji podliježu mjerama ograničavanja, razmjeni informacija i obavještanju, kao i verifikaciji, a koji će važiti od dana potpisivanja Sporazuma;
- (b) postupaka za pružanje tehničkih podataka i fotografija relevantnih za te postojeće tipove naoružanja; i (c) postupaka za ažuriranje popisa tih postojećih tipova naoružanja.

ODJELJAK I. POSTOJEĆI TIPOVI NAORUŽANJA OGRANIČENI SPORAZUMOM

1. Postojeći tipovi borbenih tenkova jesu:

T-34
T-54/T-55
T-72
T-84/M-84
M-47
M-4 "Sherman"
LEOPARD

Svi modeli i verzije postojećega tipa borbenog tenka naprijed nabrojani bit će smatrani borbenim tenkovima toga tipa.

2. Postojeći tipovi oklopnih borbenih vozila jesu:

a. Oklopni transporteri:

OT M-60(PB)/BVP-60
BTR-40
BTR-50
BTR-60
BTR-70
BRDM
BRDM-2
BOV-M
BOV-VP
TAB-72
TAB-71
MT-LB
BOV-1

Svi modeli i verzije postojećega tipa oklopnog transportera nabrojani gore bit će smatrani oklopnim transporterima toga tipa.

b. Oklopna pješačka borbeno vozila:

BVP-80/M-80/M-80A

Svi modeli i verzije postojećega tipa oklopnoga pješačkoga borbenog vozila nabrojani gore smatrat će se oklopnim pješačkim borbenim vozilima toga tipa.

c. Borbeno vozila s teškim naoružanjem:

PT-76

Svi modeli i verzije postojećega tipa borbenog vozila s teškim naoružanjem nabrojani gore smatrat će se borbenim vozilima s teškim naoružanjem toga tipa.

3. Postojeći tipovi topništva jesu:

a. Topovi, haubice i topnička oružja s kombiniranim obilježjima topova i haubica:

76 mm: T-76 mm M48 B-1

85 mm: TON 85 mm/ KS-12

100 mm: TON 100 mm/ KS-19

105 mm: H 105 mm M-56/M56A

H 105 M 18/40

H 105 mm M 18/61

H 105 mm M2A1

H 105 mm M 18/43

H 105mm M18(N)

H 105mm M101

H 105mm M-7 SPH

H 105mm M1A1

122 mm: H 122 mm M-38

H 122 mm D-30

SH 122 mm 2S-1

122 mm M31/37

130 mm: T 130 mm M-46

152 mm: TH 152 mm D-20

TH 152 M84 "NORA"

TH 152mm M37

155 mm: H 155 mm M-1

H 155 mm M 65

H 155mm-M46/84

H 155mm-M114
T 155mm-M59

203 mm: M-2

b. Minobacači:

81 mm: M-31

82 mm: M1937-43
2B9 Vasilek
MB82

120 mm: MB-120 mm M-38
MB-120 mm M-39
MB 120 mm M-52, UB M-52
MB 120 mm M-74
MB 120 mm M-75
MB 120

160 mm: M-160

c. Sustavi višecjevnih raketnih bacača:

107 mm: LVR 107 mm/VBR 107

122 mm: SLVR 122 "Grad"/BM-21

128 mm: VBR 128 mm M-63/VBR 128 "Plamen"
VBR 128 "Rak" M-91 RAK 12
LVR 128 mm
SVLR 128 mm M-77 "OGAN"/VBR 128 "Oganj"/LRSV 128 mm M-77
SVLR 128mm M-85

262 mm: SVLR 262 mm "ORKAN"/LRSV 262 mm M87 "ORKAN"

Svi modeli i verzije postojećega tipa topništva gore nabrojani smatrat će se topništvom toga tipa.

4. Postojeći tipovi borbenih zrakoplova jesu:

J-21
J-22
NJ-22
IJ- 21 Jastreb
IJ- 22 Orao
MIG-21/MIG-21 bis/MIG - 21U MIG-29
N-62 "Supergaleb"/IAR-99
J-20 KRAGUJ

N-60 GALEB
G-4 GALEB

Svi modeli ili verzije postojećega tipa borbenog zrakoplova nabrojani gore smatrat će se borbenim zrakoplovom toga tipa.

5. Postojeći tipovi jurišnih helikoptera jesu:

HN-45 GAMA
HN-42 GAMA/HI-42 HERA
HP-43
HP-44
HP-46
Mi-24

Svi modeli ili verzije postojećega tipa jurišnog helikoptera nabrojani gore smatrat će se jurišnim helikopterima toga tipa.

ODJELJAK II. TEHNIČKI PODACI I FOTOGRAFIJE

1. Tehničke podatke, u skladu s kategorijama dogovorenima u Aneksu ovog Protokola, zajedno s fotografijama koje će prikazivati desnu ili lijevu stranu, pogled odozgo ili sprijeda za svaki od postojećih tipova konvencionalnog naoružanja i opreme nabrojanih u Odjeljku I ovog Protokola, svaka će Stranka dati ostalim Strankama i Osobnom izaslaniku prilikom razmjene informacija 21. lipnja 1996. godine sukladno Članku VII Sporazuma. Po vlastitom izboru svaka Stranka može pružiti i dodatne fotografije koje se ne zahtijevaju ovim stavkom.

2. Svaki postojeći tip konvencionalnog naoružanja i opreme nabrojen u Odjeljku I i Odjeljku II ovog Protokola imat će model ili verziju toga tipa koji će se označiti kao egzemplaran. Fotografije će se dati za svaki takav imenovani egzemplarni primjerak u skladu sa stavkom I ovog Odjeljka. Fotografije se neće zahtijevati za modele i verzije tipa koji nemaju izvana vidljivih razlika u odnosu na egzemplarni primjerak toga tipa. Fotografije svakog egzemplarnog primjerka određenog tipa sadržavat će oznaku s imenom postojećeg tipa i nacionalnu nomenklaturu za sve modele i verzije tipa što ga prikazuju fotografije egzemplarnog primjerka. Fotografije svakog egzemplarnog primjerka određenog tipa sadržavat će oznaku s tehničkim podacima za taj tip u skladu s kategorijama dogovorenima Aneksom ovog Protokola. Osim toga, na oznaci će se navesti svi modeli i verzije tipa koje prikazuju fotografije egzemplarnog primjerka. Ti tehnički podaci bit će vidljivi na fotografiji snimljenoj s boka.

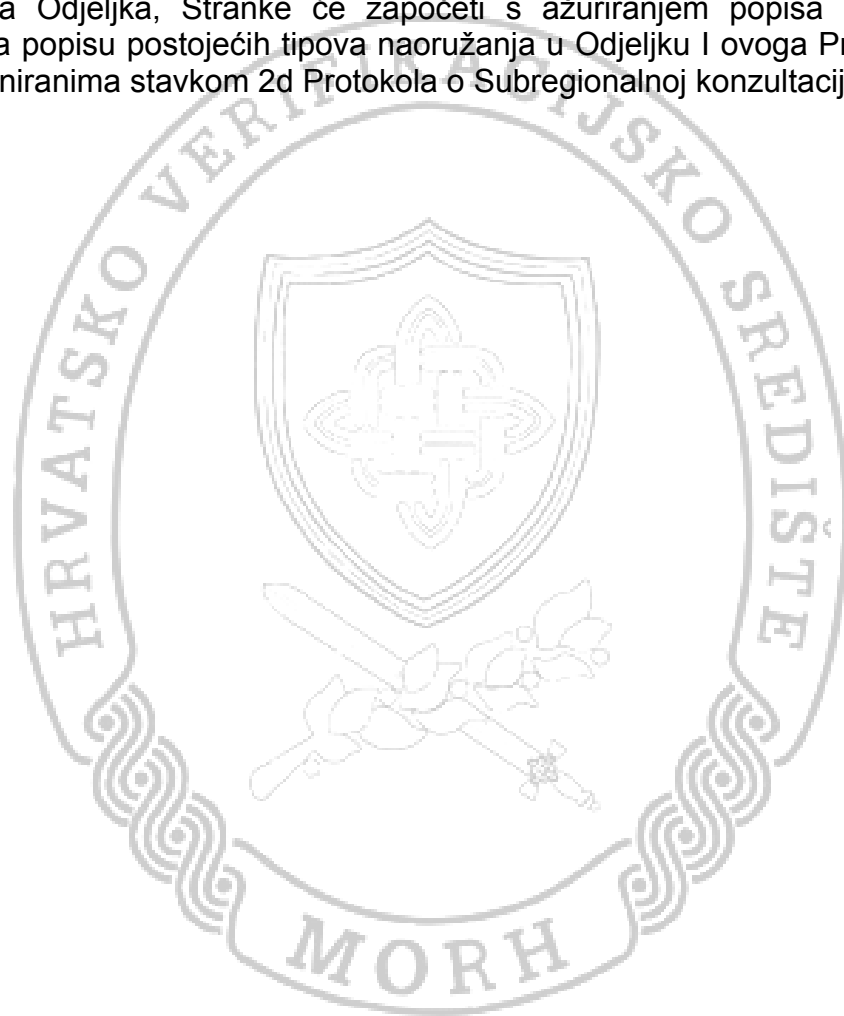
ODJELJAK III. AŽURIRANJE POPISA POSTOJEĆIH TIPOVA I OBVEZE STRANAKA

1. Ovaj Protokol predstavlja sporazum Stranaka samo glede postojećih tipova naoružanja kao i glede kategorija tehničkih podataka definiranih u Odjeljku I Aneksa ovog Protokola.

2. Svaka će Stranka biti odgovorna samo za točnost tehničkih podataka o svojem naoružanju koji se pružaju u skladu s Odjeljkom II ovog Protokola.

3. Svaka će Stranka obavijestiti sve ostale Strane i Osobnoga izaslanika - nakon što uđu u uporabu u oružane snage te Stranke unutar područja primjene o: (a) svakom novom tipu naoružanja koji odgovara definicijama u Članku II ovog Sporazuma ili koji spada u jednu od kategorija nabrojanih u ovom Protokolu, i (b) o svakom novom modelu ili verziji tipova navedenih u ovom Protokolu. Istovremeno, svaka Strana će dati svim ostalim Strankama tehničke podatke i fotografije kao što se to zahtijeva u Odjeljku II ovog Protokola.

4. Što je prije moguće, a u svakom slučaju najkasnije 60 dana od obavijesti u skladu sa stavkom 3 ovoga Odjeljka, Stranke će započeti s ažuriranjem popisa postojećih tipova naoružanja prema popisu postojećih tipova naoružanja u Odjeljku I ovoga Protokola, u skladu s odredbama definiranim u stavkom 2d Protokola o Subregionalnoj konzultacijskoj komisiji.

ANEKS

PROTOKOLU O POSTOJEĆIM TIPOVIMA NAORUŽANJA

ODJELJAK I. DOGOVORENE KATEGORIJE TEHNIČKIH PODATAKA

Dogovorene kategorije tehničkih podataka za svaki model i verziju postojećih tipova konvencionalnog naoružanja i opreme jesu:

1. Borbeni tenkovi

Postojeći tip
Nacionalna nomenklatura
Kalibar glavnog topa
Težina bez tereta

2. Oklopna borbeno vozila

Oklopni transporter
Postojeći tip
Nacionalna nomenklatura
Tip i kalibar naoružanja, ako postoji

Oklopna pješačka borbeno vozila

Postojeći tip
Nacionalna nomenklatura
Tip i kalibar naoružanja

Borbeno vozilo s teškim naoružanjem

Postojeći tip
Nacionalna nomenklatura
Kalibar glavnog topa
Težina bez tereta

3. Topništvo

Topovi, haubice i topnička oružja s kombiniranim obilježjima topova i haubica

Postojeći tip
Nacionalna nomenklatura
Kalibar

Minobacači

Postojeći tip
Nacionalna nomenklatura
Kalibar

Sustavi višecjevnih raketnih bacača
Postojeći tip
Nacionalna nomenklatura
Kalibar

4. Borbeni zrakoplovi
Postojeći tip
Nacionalna nomenklatura

5. Jurišni helikopteri
Postojeći tip
Nacionalna nomenklatura

ODJELJAK II. SPECIFIKACIJE ZA FOTOGRAFIJE

Fotografije koje se dostavljaju u skladu s Odjeljkom II ovog Protokola bit će crno-bijele. Dopušteno je korištenje bljeska i opreme za osvjetljivanje. Predmet koji se fotografira odudarati će od pozadine fotografije. Sve fotografije bit će vrlo jasne, ravnomjernih prijelaza boje i oštro fokusirane. Fotografije će biti veličine 13 x 18 cm, ne uključujući rub. Za položaje osim onih odozgo, fotografirat će se na istoj visini na kojoj je i oprema koja se fotografira, s fotoaparatom postavljenim pored ili okomito na uzdužnu os predmeta koji se fotografira; kod pogleda odozgo, fotografije će pokazivati gornju stranu, a mogu pokazati i stražnje dijelove opreme. Predmet koji se fotografira ispunjavat će najmanje 80 posto fotografije bilo horizontalno bilo vertikalno. Referentno mjerilo bit će na svakoj fotografiji zajedno s predmetom fotografiranja. Mjerilo će se sastojati od naizmjeničnih crno-bijelih odjeljaka od pola metra. Bit će dovoljno dugo kako bi se mogle odrediti točne mjere i postavljeno na predmet ili uz nj, odnosno u njegovoj neposrednoj blizini. Svaka fotografija će imati oznaku s informacijama koje se zahtijevaju u skladu s Odjeljkom II, stavak 2 ovog Protokola uz navođenje datuma kad je fotografija snimljena.

PROTOKOL O INSPEKCIJI

Stranke ovime izražavaju suglasnost s postupcima i ostalim odredbama kojima se regulira provedba inspekcija kao što je utvrđeno Sporazumom za subregionalnu kontrolu naoružanja (u daljnjem tekstu Sporazum).

Inspekcija je metoda za verifikaciju usklađenosti s odredbama Članaka IV, V, VI i VIII Sporazuma.

ODJELJAK I. DEFINICIJE

Za potrebe ovoga Sporazuma:

1. Izraz "Stranka kod koje se obavlja inspekcija" znači Stranku na čijem teritoriju se inspekcija provodi u skladu s ovim Protokolom.
2. Izraz "Stranka koja obavlja inspekciju" znači Stranku koja zahtijeva i provodi inspekciju.
3. Izraz "inspektor" znači osobu koju je jedna od Stranaka ovlastila za provođenje inspekcije i koja je uključena u prihvaćeni popis inspektora te Stranke.
4. Izraz "asistent" znači osobu koju je odredio Osobni izaslanik za asistiranje Strankama u provođenju inspekcije i koja je uključena u popis asistenata Osobnog izaslanika. Na zahtjev Stranke bit će moguće imenovati do tri asistenta.
5. Izraz "inspekcijski tim" znači skupinu do (9) inspektora koju je za obavljanje određene inspekcije imenovala Stranka koja obavlja inspekciju.
6. Izraz "član posade" znači osobu koja obavlja dužnosti vezane uz provođenje inspekcije i koja je uključena u prihvaćeni popis članova posade te Stranke.
7. Izraz "prateći tim" znači skupinu osoba kojoj je Stranka kod koje se obavlja inspekcija dala u zadatak da prati i pomaže inspektorima u provođenju određene inspekcije, kao i da preuzmu ostale odgovornosti u skladu s ovim Protokolom.
8. Izraz "mjesto inspekcije" znači područje, lokaciju ili objekt gdje se određena inspekcija obavlja.
9. Izraz "prijavljena lokacija" znači objekt ili precizno određenu zemljopisnu lokaciju koja sadrži jedan ili više objekta inspekcije. Prijavljena lokacija će se sastojati od cjelokupnoga teritorija unutar izgrađene ili prirodne vanjske granice ili granica, kao i pridruženog teritorija, to jest područja u relativnoj blizini, ali izvan vanjske granice objekta ili lokacije koji uključuje poligone za gađanje, poligone za izobrazbu, prostore za održavanje i skladištenje, aerodrome i kapacitete za željeznički utovar o kojima je podnijeta obavijest u skladu s Člankom VIII Sporazuma.

10. Izraz "objekt inspekcije" znači:

- a. svaku postrojbu ili jedinicu na organizacijskoj razini brigade/pukovnije, zrakoplovne brigade/zrakoplovne pukovnije, samostalnog bataljuna (bojne)/ topničkog bataljuna, samostalnog eskadrona ili ekvivalenta kao i svaki odvojeno lociran bataljun/ eskadron ili ekvivalentnu jedinicu na slijedećoj zapovjednoj razini ispod razine brigade/pukovnije, zrakoplovne brigade/zrakoplovne pukovnije koji su u posjedu naoružanja ograničenoga Sporazumom na lokaciji o kojoj je uslijedila obavijest u skladu s Odjeljkom II Protokola o razmjeni informacija;
 - b. svaki skladišni prostor koji nije sastavni dio postrojba i jedinica o kojima se govori u točki a. ovog stavka, samostalna jedinica za popravke i održavanje, poligon za vježbe ili vojni aerodrom na kojima je smješteno naoružanje ograničeno Sporazumom i o kojem je u podnesenoj obavijesti u skladu s Odjeljkom II Protokola o razmjeni informacija navedeno da je tamo stalno ili uobičajeno prisutno; ili
 - c. mjestu za redukcije naoružanja ograničenog Sporazumom o kojoj je uslijedila obavijest sukladno Odjeljku II Protokola o razmjeni informacija;
 - d. u slučaju jedinica ispod razine bataljuna opremljenih naoružanjem ograničenim Sporazumom koje su izravno podređene jedinici ili postrojbi iznad razine brigade/pukovnije ili njihovih ekvivalenata, ona jedinica ili postrojba kojoj su jedinice ispod razine bataljuna podređene smatrat će se objektom inspekcije, ako nema podređenu jedinicu ili postrojbu na razini brigade/pukovnije ili ekvivalenta; i
 - e. postrojba ili jedinica koja je u posjedu naoružanja ograničenoga Sporazumom ali nije u službi oružanih snaga Stranke neće se smatrati objektom inspekcije.
11. Izraz "vojni aerodrom" znači stalni vojni kompleks, koji ne sadrži neku drugu jedinicu ili postrojbu, na kojem se provode uobičajene operacije, npr. rutinsko polijetanje i spuštanje najmanje 4 borbena zrakoplova ili borbena helikoptera.
12. Izraz "neprijavljena lokacija" znači precizno određenu zemljopisnu lokaciju bilo gdje na teritoriju Stranke osim prijavljene lokacije, mjesta redukcije, mjesta izvoza ili mjesta certifikacije u okviru koje se inspekcija obavlja u skladu s Odjeljkom VII ovog Protokola. Neprijavljena lokacija neće biti veća od 65 četvornih kilometara. Ni jedna ravna linija između bilo koje dvije točke na tom području neće biti dulja od 16 kilometara.
13. Izraz "točka ulaska/izlaska" znači točku koju je odredila Stranka, kroz koju inspektori i članovi posade, kao i asistenti, stižu na teritorij Stranke, na kojoj se sastaju s pratećim timom i kroz koji napuštaju teritorij te Stranke.
14. Izraz "vrijeme inspekcije" znači sveukupno vrijeme provedeno neprekidno na teritoriju Stranke kod koje inspeksijski tim obavlja inspekciju u skladu s Odjeljkom VII ovog Protokola od dolaska inspeksijskog tima na točku ulaska/izlaska do povratka inspeksijskog tima na točku ulaska/izlaska nakon završetka posljednje inspekcije tog inspeksijskog tima.
15. Izraz "polazne osnove" znači informacije koje su Stranke dale do 21. lipnja 1996. godine s datumom važenja od 01. srpnja 1996. godine, u skladu s Člankom VI Sporazuma.

16. Izraz "razdoblje validacije polaznih osnova" znači - u svrhu izračunavanja inspekcijskih kvota - točno određeno razdoblje od prva 4 mjeseca nakon 01. srpnja 1996. Stranke mogu početi redukciju naoružanja ograničenoga ovim Sporazumom tijekom razdoblja validacije polaznih osnova.
17. Izraz "razdoblje redukcije" znači - u svrhu izračunavanja inspekcijskih kvota - točno određeno razdoblje od 12 mjeseci koje se nastavlja na razdoblje validacije polaznih osnova.
18. Izraz "razdoblje validacije preostale razine" znači - u svrhu izračunavanja inspekcijskih kvota - točno određeno razdoblje od 4 mjeseca koje se nastavlja na razdoblje redukcije.
19. Izraz "preostalo razdoblje" znači - u svrhu izračunavanja inspekcijskih kvota - točno određeno razdoblje koje se nastavlja na 4-mjesečno razdoblje validacije preostale razine za vrijeme trajanja Sporazuma.
20. Izraz "osjetljiva točka" znači svaku opremu, strukturu ili lokaciju koju prateći tim Stranke kod koje se obavlja inspekcija odredi osjetljivom i kojoj se pristup ili nadlijetanje može odgoditi, ograničiti ili odbiti. Ni jedna oprema, struktura ili lokacija neće biti imenovane osjetljivom točkom ako sadrže bilo kakvo naoružanje ograničeno ovim Sporazumom.
21. Izraz "pasivna inspekcijska kvota prijavljenih lokacija" znači ukupan broj inspekcija objekata inspekcije u skladu s Odjeljkom VII ovog Protokola koju će svaka Stranka biti obvezna primiti u naznačenom razdoblju.
22. Izraz " pasivna inspekcijska kvota neprijavljenih lokacija" znači maksimalan broj inspekcija unutar neprijavljenih lokacija u skladu s Odjeljkom VII ovog Protokola koji će svaka Stranka biti obvezna primiti u naznačenom razdoblju.
23. Izraz "kalendarsko razdoblje izvještavanja" znači razdoblje definirano u danima za vrijeme kojih se mora provesti namjeravana redukcije planiranog broja pojedinog oružja ograničenog Sporazumom u skladu s Člankom V Sporazuma.
24. Izraz "ustanova za vojnu obuku" znači objekt koji inače nije objektom inspekcija, na kojem se nalazi vojna jedinica ili podjedinica organizirana za izobrazbu vojnog osoblja koja koristi naoružanje ograničeno Sporazumom
25. Izraz "skladišni prostor" znači svako mjesto na kojem se nalazi naoružanje ograničeno Sporazumom.
26. Izraz " mjesto za certifikaciju" znači jasno određenu lokaciju na kojoj se provodi certifikacija reklasificiranih nenaoružanih školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja i rekategoriziranih helikoptera za jurišna djelovanja u skladu s Protokolom o reklasifikaciji zrakoplova.

ODJELJAK II. OPĆE OBVEZE

1. Kako bi se omogućila provjera ispunjavanja odredbi ovoga Sporazuma, svaka će Stranka olakšavati obavljanje inspekcija u skladu s ovim Protokolom.
2. Stranka kod koje se obavlja inspekcija kontrolirat će i biti odgovorna za prateći tim.
3. Stranka koja provodi inspekciju kontrolirat će i biti odgovorna za inspekcijske timove i podtimove.
4. Najviše jedan inspekcijski tim koji provodi inspekciju u skladu s Odjeljkom VII ovog Protokola smije istodobno biti prisutan na jednom mjestu inspekcije.
5. Osim ako nije drugačije dogovoreno između pratećeg tima i inspekcijskog tima, vrijeme inspekcije inspekcijskog tima neće, do najviše 10 dana, prijeći 48 sati za prvu inspekciju plus 36 sati za svaku narednu inspekciju. U skladu s drugim odredbama ovog Protokola, Stranka koja obavlja inspekciju odlučit će koliko će dugo svaki inspekcijski tim ostati na teritoriju Stranke kod koje se obavlja inspekcija, na koliko i kojim mjestima inspekcije će provesti inspekcije tijekom vremena inspekcije. Inspekcija ne može premašivati 48 sati na prijavljenoj lokaciji odnosno 24 sata na neprijavljenoj lokaciji.
6. Putne troškove inspekcijskog tima do točke ulaska/izlaska prije obavljanja inspekcije i od točke ulaska/izlaska nakon završetka posljednje inspekcije snosit će Stranka koja obavlja inspekciju.
7. Svaka će Stranka biti obvezna prihvatiti onaj broj inspekcija u skladu s Odjeljkom VII ovog Protokola koji neće prelaziti njezinu pasivnu inspekcijsku kvotu prijavljenih lokacija za svako ponaosob naznačeno razdoblje: za razdoblje validacije polaznih osnova, razdoblje redukcije, razdoblje validacije preostale razine i preostalo razdoblje za vrijeme trajanja Sporazuma. Ni jedna Stranka neće primiti više od 50 posto svoje pasivne inspekcijske kvote od bilo koje druge Stranke. Pasivna inspekcijska kvota prijavljenih lokacija i unutar nje pasivna inspekcijska kvota neprijavljenih lokacija bit će određena za svako razdoblje kako slijedi:
 - a. Tijekom razdoblja validacije polaznih osnova, pasivna inspekcijska kvota prijavljenih lokacija bilo koje Stranke iznosit će 20 posto od broja njezinih objekata inspekcije (kao što je prijavljeno u tablici II u skladu s Protokolom o razmjeni informacija) zaokruženih na slijedeći cijeli broj, a pasivna inspekcijska kvota neprijavljenih lokacija bit će 15 posto od pasivne inspekcijske kvote prijavljenih lokacija zaokruženih na slijedeći cijeli broj.
 - b. Tijekom razdoblja redukcije, pasivna inspekcijska kvota prijavljenih lokacija bilo koje Stranke iznosit će 10 posto od broja njezinih objekata inspekcije (kao što je prijavljeno u tablici II u skladu s Protokolom o razmjeni informacija) zaokruženih na slijedeći cijeli broj, a pasivna inspekcijska kvota neprijavljenih lokacija bit će 15 posto od pasivne inspekcijske kvote prijavljenih lokacija zaokruženih na slijedeći cijeli broj.
 - c. Tijekom razdoblja validacije preostale razine, pasivna inspekcijska kvota prijavljenih lokacija bilo koje Stranke iznosit će 20 posto od broja njezinih objekata inspekcije (kao što je prijavljeno u tablici II u skladu s Protokolom o razmjeni informacija) zaokruženih na

slijedeći cijeli broj, i pasivna inspekcijska kvota neprijavljenih lokacija bit će 15 posto od pasivne inspekcijske kvote prijavljenih lokacija zaokruženih na slijedeći cijeli broj.

d. Tijekom preostalog razdoblja za vrijeme trajanja ovog Sporazuma, pasivna inspekcijska kvota prijavljenih lokacija svake Stranke tijekom bilo koje godine iznosit će 15 posto od broja objekata inspekcije (kao što je prijavljeno u tablici II u skladu s Protokolom o razmjeni informacija) zaokruženih na slijedeći cijeli broj, i pasivna inspekcijska kvota neprijavljenih lokacija tijekom bilo koje godine iznosit će 23 posto od pasivne inspekcijske kvote prijavljenih lokacija zaokruženih na slijedeći cijeli broj.

8. U skladu s Općim okvirnim sporazumom i njegovim Aneksom 1-B i zahtjevom Stranaka sadržanim u njemu, Osobni će izaslanik u skladu s odredbama ovog Sporazuma i nakon konzultacija sa Strankama pomagati Strankama u provođenju i verifikaciji tako što će:
 - a. koordinirati raspored inspekcija koji će između ostalog uključivati broj i vrijeme održavanja inspekcija, točke ulaska/izlaska koje će se koristiti itd.;
 - b. tražiti od zainteresiranih država da ponude stručnjake koji će raditi kao asistenti i da, na nacionalnoj osnovi, pokriju troškove s tim u svezi; i
 - c. koordinirati ponude za izobrazbu inspektora Stranaka.
9. Inspekcija u skladu s Odjeljkom VII ovog Protokola jednoga objekta inspekcije na prijavljenoj lokaciji računat će se kao jedna inspekcija u odnosu na pasivnu inspekcijsku kvotu prijavljenih lokacija Stranke kod koje se obavlja inspekcija.
10. Inspekcija u skladu s Odjeljkom VII ovog Protokola unutar jedne neprijavljene lokacije računat će se kao jedna inspekcija u odnosu na pasivnu inspekcijsku kvotu neprijavljenih lokacija i kao jedna inspekcija u odnosu na pasivnu inspekcijsku kvotu prijavljenih lokacija Stranke kod koje se obavlja inspekcija.
11. Stranka kod koje se obavlja inspekcija pobrinut će se da inspekcijski tim otputuje na slijedeće mjesto inspekcije najbržim raspoloživim sredstvom.
12. Svaka će Stranka biti obvezna na svojem teritoriju prihvatiti istovremeno ne više od dva inspekcijska tima koji provode inspekcije u skladu s Odjeljkom VII ovog Protokola.
13. U slučaju kašnjenja uslijed okolnosti izvan kontrole Stranke koja obavlja inspekciju, ona će imati pravo otkazati inspekciju, koja se u tom slučaju neće ubrajati ni u jednu kvotu.

ODJELJAK III. OBVEZE PRIJE INSPEKCIJE

1. Inspekcije će obavljati inspektori imenovani u skladu sa stavcima 2 do 7 ovog Odjeljka.
2. Inspektori će biti državljani Stranaka koje su sklopile ovaj Sporazum.

3. U roku od 21 dana nakon potpisivanja ovog Sporazuma, svaka će Stranka dostaviti svim ostalim Strankama i Osobnom izaslaniku popis inspektora koje predlaže kao i popis predloženih članova posade, koji će sadržavati puna imena inspektora i članova posada, njihov spol, datum rođenja, mjesto rođenja i broj putovnice. Ni na jednom popisu predloženih inspektora koji dostavlja Stranka neće ni u kojem trenutku biti više od 100 osoba, i ni na jednom popisu predloženih članova posade koje dostavlja Stranka neće ni u kojem trenutku biti više od 150 osoba.
4. Osobni će izaslanik Strankama dostaviti popis osoba koje su podobne za asistente.
5. Svaka će Stranka pregledati popise inspektora i članova posada koje su joj na raspolaganje stavile druge Stranke i popis asistenata Osobnog izaslanika, i u roku od 10 dana od primitka pojedinog popisa, obavijestit će Stranku ili Osobnog izaslanika koji su dostavili popis o imenu svake osobe za koju želi da bude izbrisano s tog popisa.
6. Inspektori i članovi posada za koje nije zatraženo brisanje s popisa smatrat će se prihvaćenima u roku specificiranom u stavku 5 ovog Odjeljka.
7. Svaka će Stranka imati pravo dopuniti svoje popise tijekom četiri mjeseca nakon potpisivanja ovog Sporazuma. Nakon toga, svaka će Stranka moći jednom svakih šest mjeseci predlagati dodatke ili brisanja sa svojih popisa inspektora i članova posada, s tim da tako dopunjene liste ne prelaze brojeve specificirane u stavku 3 ovog Odjeljka. Predložene će dopune biti pregledane u skladu sa stavkom 5 ovog Odjeljka. Isto će vrijediti za popis asistenata koji će dati Osobni izaslanik.
8. Stranka može zahtijevati, bez prava na odbijanje, brisanje svake osobe koju ona želi s popisa inspektora i članova posada bilo koje druge Stranke, ili s popisa asistenata koji je dao Osobni izaslanik, ako ta osoba počini djela za vrijeme trajanja inspekcije na njezinu teritoriju koja su protivna odredbama ovog Sporazuma.
9. Stranka kod koje se obavlja inspekcija osigurat će inspektorima i članovima posade, koji su prihvaćeni u skladu sa stavkom 6 ovog Odjeljka, vize i sve ostale dokumente koji su potrebni kako bi ti inspektori i članovi posade mogli ući i ostanu na teritoriju te Stranke u svrhu provođenja inspeksijskih aktivnosti u skladu s odredbama ovog Protokola. Takve vize i svi ostali dokumenti dostavit će se ili:
 - a. u roku od 30 dana nakon prihvaćanja popisa ili dopuna tih popisa, u kojem slučaju će viza vrijediti za razdoblje od najmanje 6 mjeseci; ili
 - b. u roku od jednoga sata nakon dolaska inspeksijskog tima i članova posade na točku ulaska/izlaska, u kojem slučaju će viza vrijediti za vrijeme trajanja njihovih inspeksijskih aktivnosti.
10. U roku 10 dana od potpisivanja ovog Sporazuma, svaka će Stranka obavijestiti ostale Stranke i Osobnog izaslanika o broju stalnog diplomatskog dopuštenja za zrakoplovna sredstva kojima će se prevoziti inspektori i oprema potrebna za provođenje inspekcije u i iz teritorija Stranke kod koje se obavlja inspekcija. Rute do i od definirane točke ulaska/izlaska bit će uzduž međunarodnih zračnih koridora ili druge rute koje Stranke dogovore kao osnovu za takvo diplomatsko dopuštenje. Inspektori mogu koristiti

komercijalne letove za putovanje do onih točaka ulaska/izlaska koje koriste zrakoplovne kompanije. Odredbe ovog stavka koje se odnose na brojeve diplomatskog dopuštenja ne odnose se na te letove.

11. Službeni jezici inspekcija bit će službeni jezici Stranaka.
12. Svaka će Stranka obavijestiti dana 21. lipnja 1996. u skladu s Odjeljkom V Protokola o razmjeni informacija i obavještanju, o točkama ulaska/izlaska koje je odredila, a koje će sadržavati najmanje jedan međunarodni aerodrom,

ODJELJAK IV. OBAVJEŠTAVANJE O NAMJERI DA SE OBAVI INSPEKCIJA

1. Stranka koja obavlja inspekciju obavijestit će Stranku kod koje se inspekcija obavlja i Osobnog izaslanika o svojoj namjeri da provede inspekciju.
2. Za inspekcije u skladu s Odjeljkom VII ovog Protokola takve će obavijesti biti pružene u skladu s odredbama Protokola o razmjeni informacija i obavještanju najmanje 36 sati prije predviđenog vremena dolaska inspeksijskog tima na točku ulaska/izlaska i sadržavat će:
 - a. točku ulaska/izlaska koja će se koristiti;
 - b. predviđeno vrijeme dolaska na točku ulaska/izlaska;
 - c. sredstvo kojim će se stići na točku ulaska/izlaska;
 - d. izjavu hoće li prva inspekcija biti inspekcija prijavljene lokacije ili neprijavljene lokacije i hoće li inspekcija biti provedena pješice, terenskim vozilom, helikopterom ili bilo kojom kombinacijom tih sredstava;
 - e. vremenskom intervalu između dolaska na točku ulaska/izlaska i određivanja prvoga mjesta inspekcije;
 - f. puna imena inspektora i članova posade, njihov spol, datum rođenja, mjesto rođenja, i broj putovnice; i
 - g. broj vjerojatnih narednih inspekcija.
3. Za inspekcije koje se provode u skladu s Odjeljcima VIII i IX ovoga Protokola i Člankom VI Sporazuma, takve će obavijesti biti pružene u skladu s Protokolom o razmjeni informacija, Protokolom o redukciji i Protokolom o reklasifikaciji zrakoplova najmanje 96 sati prije predviđenog vremena prispjeća inspeksijskog tima na imenovanu točku ulaska/izlaska na teritoriju Stranke kod koje se obavlja inspekcija i sadržavat će:
 - a. točku ulaska/izlaska koja će se koristiti;
 - b. predviđeno vrijeme dolaska na točku ulaska/izlaska;

- c. sredstvo dolaska na točku ulaska/izlaska;
- d. za svaku inspekciju poziv na obavijest pruženu u skladu s Odjeljcima VIII ili IX ovog Protokola;
- e. puna imena inspektora i članova posade, njihov spol, datum rođenja, mjesto rođenja, i broj putovnice.
4. Stranka obaviještena u skladu sa stavcima 1, 2 i 3 potvrdit će primitak obavijesti u roku od tri (3) sata. Inspekcijskom će timu biti dopušten dolazak na točku ulaska/izlaska u predviđeno vrijeme dolaska najavljeno u skladu sa stavkom 2.b ili 3.b. ovog Odjeljka.
 5. Stranka kod koje se obavlja inspekcija koja primi obavijest o namjeri da se inspekcija obavi kod nje poslat će odmah nakon primitka obavijesti kopije te obavijesti ostalim Strankama, osim Stranci koja obavlja inspekciju, i Osobnom izaslaniku.
 6. U slučaju kad se za prijevoz inspekcijskog tima do točke ulaska/izlaska koriste nekomercijalni letovi, ne kasnije od deset sati prije planiranoga vremena ulaska u zračni prostor Stranke kod koje se obavlja inspekcija, Stranka koja obavlja inspekciju dostavit će toj Stranci plan letenja. Plan letenja bit će dat u skladu s postupcima Organizacije za međunarodnu civilnu avijaciju koji se odnose na civilne zrakoplove. Stranka koja obavlja inspekciju će u odjeljku za napomene svakoga plana letenja navesti broj stalnog diplomatskog dopuštenja i bilješku: "Inspekcijski zrakoplov prema Mirovnom ugovoru iz Daytona. Zahtijeva se prioritetni postupak u davanju dopuštenja."
 7. Najkasnije tri sata nakon primitka plana letenja koji je podnesen u skladu sa stavkom 6 ovog Odjeljka, Stranka kod koje se provodi inspekcija potvrdit će dostavljen plan letenja tako da inspekcijski tim može stići na točku ulaska/izlaska u predviđeno vrijeme dolaska.

ODJELJAK V. POSTUPCI NAKON DOLASKA NA TOČKU ULASKA/IZLASKA

1. Prateći će se tim sastati s inspekcijskim timom i članovima posade na točki ulaska/izlaska pri njihovom dolasku.
2. Vrijeme dolaska i povratka na točku ulaska/izlaska biti će dogovoreni i zapisani i od inspekcijskog tima i od pratećeg tima
3. Stranka kod koje se obavlja inspekcija osigurat će da prtljaga, oprema i materijal inspekcijskog tima budu izuzeti od plaćanja svih carinskih pristojbi i da na točki ulaska/izlaska budu brzo obrađeni.
4. Oprema i materijal koje će Stranka koja obavlja inspekciju koristiti za inspekciju bit će podvrgnuti pregledu svaki put kad se unesu na teritorij Stranke kod koje se obavlja inspekcija. Takvu će opremu i materijal pregledavati prateći tim uz nazočnost članova inspekcijskog tima.

5. Ako prateći tim nakon pregleda utvrdi da neki dio opreme ili materijala koju su donijeli inspektori može obavljati funkcije koje nisu u skladu sa zahtjevima utvrđenim ovim Protokolom, prateći tim će imati pravo uskratiti dozvolu za korištenje tog dijela i zadržati ga na točki ulaska/izlaska. Stranka koja obavlja inspekciju će tako zadržanu opremu ili materijal ukloniti s teritorija Stranke kod koje se obavlja inspekcija prema vlastitom nahođenju izboru čim se za to pruži prilika, ali najkasnije do završetka inspekcije.
6. Za cjelokupno vrijeme trajanja razdoblja u kojem inspeksijski tim i članovi posade borave na području Stranke na kojem je locirano mjesto inspekcije, Stranka kod koje se obavlja inspekcija osigurat će ili organizirati hranu, smještaj, radne prostorije, prijevoz, i nužnu zdravstvenu zaštitu ili svaku drugu pomoć za slučaj nužde.
7. Stranka kod koje se obavlja inspekcija osigurat će na točki ulaska/izlaska smještaj, sigurnosnu zaštitu, servisiranje i gorivo za prijevozna sredstva Stranke koja obavlja inspekciju.
8. Stavci 6 i 7 ovoga Odjeljka ne impliciraju obvezu snošenja troškova, koji će biti određeni prema dogovoru između Strana u Subregionalnoj konzultacijskoj komisiji.

ODJELJAK VI. OPĆA PRAVILA ZA PROVEDBU INSPEKCIJA

1. Inspeksijski će se tim sastojati od najviše devet inspektora i može se podijeliti u 3 skupine.
2. Inspektori, članovi posada i članovi pratećeg tima nosit će jasne oznake uloga koje obavljaju i neće nositi oružje.
3. Broj članova posade bit će do 10.
4. Smatrat će se da je inspektor preuzeo svoje dužnosti pri dolasku na točku ulaska/izlaska i smatrat će se da je prestao obavljati te dužnosti nakon napuštanja teritorija Stranke kod koje se obavljala inspekcija kroz točku ulaska/izlaska.
5. Bez utjecaja na privilegije i imunitete što ih uživaju, inspektori i članovi posade poštivat će zakone i odredbe Stranke kod koje se obavlja inspekcija i neće se miješati u unutrašnje stvari te Stranke. Inspektori i članovi posada također će poštivati odredbe važeće na mjestu inspekcije uključujući sigurnosne i administrativne postupke. U slučaju da Stranka kod koje se obavlja inspekcija utvrdi da je inspektor ili član posade prekršio takve zakone i odredbe ili da je povrijedio druge uvjete za provođenje inspeksijskih aktivnosti navedene u ovom Protokolu, ona će o tome obavijestiti Stranku koja obavlja inspekciju, koja će po zahtjevu Stranke kod koje se obavlja inspekcija odmah brisati ime te osobe s popisa inspektora ili članova posade. Ako se ta osoba nalazi na teritoriju Stranke kod koje se provodi inspekcija, Stranka koja provodi inspekciju će promptno udaljiti tu osobu s toga teritorija.
6. Stranka kod koje se obavlja inspekcija jamčiti će sigurnost inspeksijskom timu i članovima posade od trenutka njihova dolaska na točku ulaska/izlaska do trenutka napuštanja točke ulaska/izlaska u svrhu napuštanja teritorija dotične Stranke.

7. Prateći će tim pomagati inspekcijskom timu u obavljanju njegovih dužnosti i pratiti će inspekcijski tim od trenutka njegovog ulaska na teritorij Stranke kod koje se obavlja inspekcija do trenutka napuštanja toga teritorija.
8. Nikakve informacije dobivene za vrijeme inspekcija neće biti javno obznanjene, osim ako ne postoji izričita suglasnost Stranke koja obavlja inspekciju i Stranke kod koje se obavlja inspekcija.
9. Tijekom nazočnosti na teritoriju Stranke kod koje se obavlja inspekcija, inspektori će imati pravo komunicirati s predstavnicima svojih vlasti koristeći se odgovarajućim telekomunikacijskim sredstvima koja na raspolaganje stavlja Stranka kod koje se obavlja inspekcija. Stranka kod koje se obavlja inspekcija stavit će na raspolaganje sredstva za komunikaciju između skupina inspekcijskog tima.
10. Stranka kod koje se obavlja inspekcija prevožit će inspekcijski tim do, od ili između mjesta inspekcije prijevoznim sredstvom i rutom koju izabere Stranka kod koje se obavlja inspekcija. Stranka koja obavlja inspekciju može zatražiti izmjenu izabrane rute. Stranka kod koje se obavlja inspekcija će, ukoliko bude moguće, udovoljiti tom zahtjevu. Kad god se međusobno o tome dogovore, Stranka koja obavlja inspekciju moći će se koristiti svojim vlastitim vozilima ili svojim vlastitim letjelicama.
11. U slučaju nužnog hitnog odlaska inspektora s jednoga mjesta inspekcije na točku ulaska/izlaska na teritoriju Stranke kod koje se obavlja inspekcija, inspekcijski će tim o tome obavijestiti prateći tim, koji će odmah organizirati takvo putovanje i, ako to bude nužno, osigurati odgovarajuća prijevozna sredstva.
12. Stranka kod koje se obavlja inspekcija će inspekcijskom timu na mjestu inspekcije dati na korištenje uredski prostor za skladištenje opreme i materijala, pisanje izvješća, pauze za odmor i obroke.
13. Inspekcijskom će timu biti dopušteno donijeti dokumente potrebne za obavljanje inspekcije, posebice vlastite zemljovide i sheme. Inspektorima će biti dopušteno donijeti i upotrebljavati prijenosne uređaje za pasivno noćno promatranje, dalekozore, video-kamere i foto aparate, diktafone, mjerne trake, ručne svjetiljke, magnetske kompase i prijenosna računala. Inspektorima će biti dopušteno korištenje druge opreme uz odobrenje Stranke kod koje se obavlja inspekcija. Tijekom vremena inspekcije prateći će tim imati pravo promatrati opremu koju su donijeli inspektori, ali se neće miješati u korištenje opreme koju je prateći tim odobrio u skladu s Odjeljkom V ovog Protokola.
14. U slučaju kad se inspekcije provode u skladu s Odjeljkom VII ovog Protokola, inspekcijski će tim specificirati svaki put pri određivanju mjesta inspekcije na kojem se inspekcija treba provesti hoće li se inspekcija obaviti pješice, terenskim vozilom, helikopterom ili bilo kojom kombinacijom tih sredstava. Ako nije drugačije dogovoreno, Stranka kod koje se obavlja inspekcija organizirat će i upravljati prikladnim terenskim vozilima na mjestu inspekcije.
15. Kad god je to moguće - u skladu sa sigurnosnim uvjetima i pravilima letenja Stranke kod koje se obavlja inspekcija i u skladu s odredbama stavaka 16-18 ovoga Odjeljka, inspekcijski tim će imati pravo obavljati helikopterske prelete iznad mjesta inspekcije,

služeći se helikopterom kojeg organizira i kojim upravlja Stranka kod koje se obavlja inspekcija.

16. Stranka kod koje se obavlja inspekcija neće biti obvezna osigurati helikopter ni na jednom mjestu inspekcije kojega je površina manja od 20 četvornih kilometara.
17. Stranka kod koje se obavlja inspekcija imat će pravo odgoditi, ograničiti ili odbiti helikopterske prelete iznad osjetljivih točaka, ali prisutnost osjetljivih točaka neće spriječiti helikopterski prelet iznad preostalih područja na mjestu inspekcije. Fotografiranje osjetljivih točaka ili iznad njih za vrijeme helikopterskog preleta bit će dopušteno samo uz odobrenje pratećeg tima.
18. Trajanje takvog helikopterskog preleta na mjestu inspekcije neće prijeći ukupno jedan sat, osim ako nije drugačije dogovoreno između inspeksijskog i pratećeg tima.
19. Pri obavljanju svojih dužnosti, inspektori se neće izravno miješati u tekuće aktivnosti na mjestu inspekcije i izbjegavat će nepotrebno ometanje ili odgađanja operacija na mjestu inspekcije ili poduzimanje mjera koje bi negativno utjecale na siguran rad.
20. Osim kako je predviđeno stavcima 23, 24 i 25 ovoga Odjeljka, tijekom inspekcije objekta inspekcije ili inspekcije unutar neprijavljene lokacije, inspektorima će biti dopušten pristup, ulaz i neometana inspekcija:
 - a. u slučaju neprijavljene lokacije, unutar cjelokupnoga neprijavljenog područja; ili
 - b. u slučaju objekta inspekcije, unutar cjelokupnoga teritorija prijavljene lokacije osim unutar onih područja označenih na shemi lokacije kao pripadajućih isključivo drugom objektu inspekcije koji tim za inspekciju nije odredila za inspekciju.
21. Tijekom inspekcije, inspektori će imati pravo pogledati u nuklearno sklonište zrakoplova, kako bi vizualno mogli potvrditi ima li u njemu ikakvog naoružanja ograničenog Sporazumom i, ako ima, broj i tip, model ili verziju toga naoružanja.
22. Tijekom inspekcije, inspektori će imati pravo pristupa naoružanju ograničenom Sporazumom samo u onoj mjeri u kojoj je to potrebo da vizualno potvrde broj i tip, model ili verziju naoružanja.
23. Stranka kod koje se obavlja inspekcija imat će pravo pokriti pojedine osjetljive komade opreme.
24. Prateći tim će imati pravo zabraniti pristup osjetljivim točkama, broj i obim kojih treba reducirati na minimum. Voditelj pratećeg tima poduzet će potrebne korake kako bi se inspeksijski tim uvjerio da naoružanje ograničeno Sporazumom nije prisutno u osjetljivoj točki.
25. Ako za vrijeme inspekcije oklopno vozilo koje prateći tim proglasi vozilom sličnim oklopnom transporteru ili vozilo slično oklopnom pješačkom borbenom vozilu bude prisutno na mjestu inspekcije, inspeksijski će tim imati pravo utvrditi da takvo vozilo ne omogućuje prijevoz borbene pješačke desetine. Inspektori će imati pravo zahtijevati da se vrata i/ili

poluvrata vozila otvore kako bi se unutrašnjost vozila mogla vizualno pregledati izvana. Osjetljivi komadi u vozilu ili na njemu mogu se prekriti.

26. Inspektori će imati pravo fotografiranja, uključivo video-snimke, u svrhu registriranja prisutnosti naoružanja ograničenog Sporazumom. Fotografski aparati bit će ograničeni na aparate s filmom od 35 milimetara i na kamere koje odmah razvijaju fotografiju. Inspekcijski tim obavijestit će prateći tim unaprijed o tome planira li fotografirati. Prateći će tim surađivati s inspekcijskim timom za vrijeme fotografiranja. Fotografiranje osjetljivih točaka ili unutar njih bit će dopušteno samo uz odobrenje pratećeg tima.
27. Kad god je to moguće Stranke će tijekom inspekcije razriješiti svaku nejasnoću koja se javi u svezi činjeničnih informacija. Kad god inspektori zatraže od pratećeg tima da razjasni takvu nejasnoću, prateći tim će timu za inspekciju odmah dati razjašnjenja. Ako inspektori odluče spornu nejasnoću dokumentirati fotografijama, prateći će tim u skladu s odredbama stavka 26 ovog Odjeljka surađivati s inspekcijskim timom tijekom snimanja odgovarajućih fotografija kamerom koja odmah razvija fotografije. Ako se nejasnoća ne može riješiti tijekom inspekcije, onda će to sporno pitanje, relevantna razjašnjenja i sve odgovarajuće fotografije biti uključeni u izvještaj o inspekciji.
28. Smatrat će se da je inspekcija obavljena kad izvještaj o inspekciji bude potpisan i supotpisan.
29. Najkasnije do završetka inspekcije, inspekcijski će tim obavijestiti prateći tim o tome namjerava li tim za inspekciju obaviti slijedeću inspekciju u nastavku na tekuću. Ako inspekcijski tim namjerava obaviti slijedeću inspekciju u nastavku, inspekcijski tim odredit će odmah slijedeće mjesto inspekcije. U takvom slučaju, Stranka kod koje se obavlja inspekcija pobrinut će se za to da tim za inspekciju stigne na slijedeće mjesto inspekcije u najkraćem mogućem roku nakon završetku prethodne inspekcije. Ako inspekcijski tim ne namjerava nastaviti s drugom inspekcijom, inspekcijski tim bit će prevezena u odgovarajuću točku ulaska/izlaska što je ranije moguće.
30. Inspekcijski tim imat će pravo obaviti inspekcije u nastavku, podložno kvotama iz Odjeljka II ovog Protokola.
31. Inspektori će imati pravo zabilježiti serijske tvorničke brojeve glavnih komponenti naoružanja ograničenog Sporazumom kako je definirano u Protokolu o redukciju ovog Sporazuma. Strana kod koje se obavlja inspekcija će se pobrinuti za to da serijski brojevi budu čitljivi.

ODJELJAK VII. INSPEKCIJA PRIJAVLJENIH I NEPRIJAVLJENIH LOKACIJA

1. Inspekcija prijavljene lokacije u skladu s ovim Protokolom neće se odbijati. Ove inspekcije mogu se odgoditi samo u slučaju **v i š e s i l e**.
2. Svaka će Stranka imati pravo obavljati inspekcije unutar neprijavljenih lokacija u skladu s ovim Protokolom. Stranka kod koje se obavlja inspekcija imat će pravo odbiti inspekcije unutar neprijavljenih lokacija.
3. Inspekcijski će tim krenuti na teritorij Strane kod koje se obavlja inspekcija iz točke ulaska/izlaska do prve lokacije na kojoj planira obaviti inspekciju u skladu s ovim Odjeljkom.
4. Inspekcijski će tim odrediti prvu lokaciju za inspekciju u roku od najmanje jednoga (1) sata i najviše šesnaest (16) sati nakon povezivanja s pratećim timom na točki ulaska/izlaska. Kad god se imenuje neprijavljena lokacija, inspekcijski će tim će u sklopu svoga zahtjeva za provođenje inspekcije pratećem timu dati zemljopisni opis koji određuje vanjske granice lokacije.
5. Stranka kod koje se obavlja inspekcija obavijestit će inspekcijski tim u roku od dva (2) sata nakon imenovanja neprijavljene lokacije je li zahtjevu za inspekciju udovoljeno.
6. Ako se pristup neprijavljenoj lokaciji uskraćuje:
 - a. Stranka kod koje se obavlja inspekcija dat će sva odgovarajuća jamstva da na neprijavljenoj lokaciji nema naoružanja ograničenog Sporazumom. Ako je takvo naoružanje prisutno i dodijeljeno organizacijama ustrojenima i strukturiranim za obavljanje mirnodopskih funkcija unutarnje sigurnosti u području primjene Sporazuma, Stranka kod koje se obavlja inspekcija dopustit će vizualnu potvrdu njegove prisutnosti, osim ako u tome ne bude spriječena višom silom u kojem slučaju će se vizualna potvrda dopustiti čim to bude izvedivo; i
 - b. To se neće ubrajati ni u jednu inspekcijsku kvotu i vrijeme između imenovanja neprijavljene lokacije i rezultirajućeg odbijanja neće se ubrajati u vrijeme inspekcije. Inspekcijski će tim imati pravo imenovati drugu neprijavljenu lokaciju ili prijavljenu lokaciju ili objaviti da je inspekcija završena.
7. Stranka kod koje se obavlja inspekcija imat će pravo koristiti do šest (6) sati nakon određivanja lokacije da bi se pripremila za dolazak inspekcijskog tima na tu lokaciju.
8. Stranka kod koje se obavlja inspekcija pobrinut će se za to da inspekcijski tim doputuje na prvu lokaciju najbržim raspoloživim sredstvom i stigne što je prije moguće, ali ne kasnije od devet (9) sati nakon određivanja lokacije na kojoj se obavlja inspekcija, osim ako se tim za inspekciju i prateći tim ne dogovore drugačije. Ako je lokacija na planinskom terenu ili terenu kojemu je pristup težak, inspekcijski tim bit će prevezena do lokacije najkasnije u roku od petnaest (15) sati nakon što je takva inspekcija prihvaćena. Vrijeme puta iznad devet sati neće se ubrajati u vrijeme inspekcije inspekcijskog tima.

9. Za inspekcije prijavljenih lokacija, odmah nakon dolaska na prijavljenu lokaciju, inspekcijski tim bit će otpraćen do mjesta za briefing gdje će joj biti predan dijagram prijavljene lokacije. Taj dijagram će sadržavati precizan opis sa slijedećim podacima:
- a. zemljopisne koordinate točke unutar prijavljene lokacije, zaokružene na najbližih 10 sekundi, s naznakom te točke i pravog sjevera;
 - b. mjerilo korišteno u dijagramu;
 - c. perimetar izgrađene ili prirodne vanjske granice ili granica;
 - d. glavne zgrade i ceste unutar izgrađene ili prirodne vanjske granice ili granica;
 - e. sav pridruženi teritorij;
 - f. precizno definirane granice onih područja koja pripadaju isključivo svakom objektu inspekcije uz naznaku identifikacijskoga broja postrojbe ili jedinice svakog objekta inspekcije kojoj svako takvo područje pripada i uključivo ona posebno locirana područja kojima su stalno dodijeljeni borbeni tenkovi, oklopna borbeno vozila, topništvo, borbeni zrakoplovi, jurišni helikopteri ili reklasificirani školski zrakoplovi sposobni za borbeno djelovanje koji pripadaju svakom objektu inspekcije;
 - g. ulazi na prijavljenu lokaciju; i
 - h. lokacija uredskog prostora za inspekcijski tim stavljenog na raspolaganje u skladu sa stavkom 12, Odjeljak VI ovog Protokola; i
 - i. je li lokacija, uključujući pridruženi teritorij veća ili manja od 20 četvornih kilometara.
10. U roku od jednoga sata nakon primitka dijagrama prijavljene lokacije inspekcijski će tim odrediti objekt inspekcije na kojem će obaviti inspekciju. Za inspekcijski tim će se onda prirediti predinspekcijski briefing koji neće trajati dulje od jednoga sata i koji će uključivati slijedeće elemente:
- a. sigurnosne i administrativne postupke na prijavljenoj lokaciji;
 - b. modalitete prijevoza i komunikacije za inspektore na prijavljenoj lokaciji;
 - c. količine, lokacije i pripadnost jedinica, postrojba i skladišnih prostora na prijavljenoj lokaciji, uključivo osoblje, borbene tenkove, oklopna borbeno vozila, topništvo, borbene zrakoplove, jurišne helikoptere ili reklasificirane školske zrakoplove sposobne za borbeno djelovanje, uključivo i one koje pripadaju posebno lociranim podređenim elementima.
11. U predinspekcijskom briefingu na prijavljenoj lokaciji bit će pruženo objašnjenje o svim razlikama između broja naoružanja ograničenoga Sporazumom koje se nalazi na prijavljenoj lokaciji i odgovarajućih brojeva priopćenih u posljednjoj obavijesti upućenoj u skladu s Protokolom o razmjeni informacija i obavještanju, u skladu sa slijedećim odredbama:

- a. ako je broj takvoga naoružanja prisutnog na prijavljenoj lokaciji manji od broja priopćenoga u posljednjoj obavijesti, u objašnjenju će se navesti privremena lokacija toga naoružanja; i
- b. ako je broj takvoga naoružanja prisutnoga na prijavljenoj lokaciji veći od broja priopćenoga u posljednjoj obavijesti, u objašnjenju će se navesti konkretni podaci o porijeklu, vremenu odlaska s mjesta porijekla, vremenu dolaska i predviđeni boravak toga dodatnog naoružanja na prijavljenoj lokaciji.
12. Za inspekcije neprijavljenih lokacija, ako Stranka kod koje se obavlja inspekcija to želi, za inspeksijski će se tim prirediti briefing nakon dolaska na neprijavljenu lokaciju. Taj briefing neće trajati dulje od jednog sata. Tijekom briefinga može biti riječi i o sigurnosnim postupcima i administrativnim rješenjima.

ODJELJAK VIII. INSPEKCIJA REDUKCIJE

1. Proces redukcije, koji se provodi u skladu s Protokolom o redukciju, bit će podvrgnut inspekciji, bez prava odbijanja, sukladno odredbama ove sekcije. Svaka će Stranka imati pravo sudjelovati u takvim inspekcijama. Te se inspekcije neće ubrajati u kvote definirane u Odjeljku II ovog Protokola.
2. Inspekcije u skladu s ovim Odjeljkom bit će ograničene na dvije inspekcije za svako kalendarsko razdoblje izvještavanja. Jednom inspekcijom će se pregledati naoružanje ograničeno ovim Sporazumom koje se treba reducirati za vrijeme kalendarskog razdoblja izvještavanja prije početka njegova redukcije, a drugom će se inspekcijom pregledati naoružanje ograničeno Sporazumom za vrijeme ili poslije njegova redukcije. Timovi za inspekciju koje provode takve inspekcije mogu biti sastavljene od predstavnika različitih Stranaka. Stranka kod koje se obavlja inspekcija neće biti u obvezi da istodobno prihvati više od jednog tima za inspekciju na svakoj lokaciji za redukcije.
3. Stranka kod koje se obavlja inspekcija imat će pravo organizirati i provesti proces redukcije samo u skladu s odredbama definiranim u Članku V Sporazuma i u Protokolu o redukciju. Inspekcije procesa redukcije provodit će se na način da se ne ometaju tekuće aktivnosti na mjestu redukcije i da se bez potrebe ne usporava, odgađa ili komplicira provedba procesa redukcije.
4. Svaka Stranka koja namjerava reducirati naoružanje ograničeno Sporazumom obavijestit će ostale Stranke i Osobnoga izaslanika o tome koje se naoružanje ograničeno Sporazumom reducira na kojem mjestu redukcije tijekom jednoga kalendarskog razdoblja izvještavanja. Svako takvo kalendarsko razdoblje izvještavanja trajat će od najmanje 30 dana do najviše 90 dana. Ova će se odredba primjenjivati uvijek kad se redukcija provodi na mjestu redukcije, bez obzira na to provodi li se proces redukcije kontinuirano ili s prekidima.
5. Najkasnije 21 dan prije početka redukcije za razdoblje kalendarskog izvještavanja, Stranka koja namjerava primijeniti postupke redukcije obavijestiti će ostale Stranke i Osobnoga izaslanika o razdoblju kalendarskog izvještavanja. Ta će obavijest sadržavati informaciju o

mjestu (mjestima) redukcije sa zemljopisnim koordinatama, planiran datum početka redukcije i planiran datum završetka redukcije naoružanja ograničenog Sporazumom koje je određeno za redukciju tijekom razdoblja kalendarskog izvještavanja. Osim toga, u obavijesti će se navesti:

- a. procijenjen broj i tip naoružanja koje se treba reducirati ;
 - b. objekt inspekcije iz kojeg su povučena pojedina oružja koji se eliminiraju;
 - c. postupke redukcije koji će se koristiti u skladu s Odjeljcima III do XII Protokola o redukciji za svaki tip naoružanja koji se reducira;
 - d. točku ulaska/izlaska koju će inspekcijski tim koristiti u provođenju inspekcije redukcije o kojoj je podnesena obavijest za to razdoblje kalendarskog izvještavanja; i
 - e. datum i vrijeme do kad inspekcijski tim mora stići na točku ulaska/izlaska radi pregleda naoružanja prije početka njegova redukcije.
6. Osim kako je specficirano u stavku 11 ovoga Odjeljka, inspekcijski će tim imati pravo stići ili napustiti mjesto redukcije u bilo koje vrijeme tijekom razdoblja kalendarskog izvještavanja, uključivo tri dana nakon isteka razdoblja kalendarskog izvještavanja o kojem je podnesena obavijest. Tijekom cjelokupna svoga boravka na mjestu redukcije, inspekcijski će tim imati pravo promatrati sve postupke redukcije koji se provode u skladu s Protokolom o redukciji.
 7. U skladu s odredbama utvrđenima u ovom Odjeljku, inspekcijski će tim imati pravo slobodno zabilježiti serijske tvorničke brojeve onoga naoružanja ograničenog Sporazumom koje se reducira ili staviti posebne oznake na takvo naoružanje prije njegova eliminiranja kako bi se ti brojevi mogli zabilježiti nakon završetka procesa redukcije. Dijelovi i elementi reduciranoga naoružanja ograničenog Sporazumom kao što je specificirano u Odjeljku II Protokola o redukciji bit će prisutni za inspekciju najmanje tri dana nakon završetka razdoblja kalendarskog izvještavanja o kojem je podnijeta obavijest.
 8. Stranka koja reducira naoružanje ograničeno Sporazumom će na svakom mjestu redukcije postaviti radni popis u kojem će se bilježiti serijski tvornički brojevi svakoga pojedino oružja koji se eliminira kao i datum kad su postupci redukcije započeli i završili. Taj će popis također sadržavati skupne podatke za svako razdoblje kalendarskog izvještavanja. Radni popis bit će stavljen na raspolaganje inspekcijskom timu tijekom perioda inspekcije.
 9. Nakon okončanja svake inspekcije za vrijeme postupka redukcije, inspekcijski tim će sačiniti standardiziran izvještaj koji će potpisati voditelj inspekcijskog tima i jedan predstavnik Stranke kod koje se provodi inspekcija.
 10. Nakon završetka inspekcije na mjestu redukcije, inspekcijski će tim imati pravo napustiti teritorij Stranke kod koje se obavlja inspekcija ili provesti narednu inspekciju na drugom mjestu redukcije ako je dana odgovarajuća obavijest u skladu s Odjeljkom IV, stav 3 ovog Protokola. Inspekcijski tim će obavijestiti prateću tim o svojem namjeravanom odlasku s mjesta redukcije, i ako je primjenljivo, o svojoj namjeri da krene na drugo mjesto redukcije najkasnije 24 sata prije namjeravanog vremena odlaska.

11. Svaka će Stranka biti obvezna prihvatiti do 10 inspekcija godišnje radi validacije završetka konverzije naoružanja ograničenog Sporazumom u vozila za uporabu u civilne svrhe u skladu s Odjeljkom VIII Protokola o redukciju. Te će se inspekcije obavljati u skladu sa odredbama ovog Odjeljka sa slijedećim izuzecima:
 - a. obavijest u skladu sa stavkom 5, točka e. ovog Odjeljka će određivati samo datum i vrijeme do kojega inspeksijski tim mora stići u točku ulaska/izlaska radi inspekcije pojedine opreme na završetku njihove konverzije u vozila za uporabu u civilne svrhe; i
 - b. inspeksijski tim imat će pravo dolaska na lokaciju za redukcije ili odlaska s nje samo tijekom tri dana poslije kraja prijavljenoga datuma završetka konverzije.
12. U roku od sedam (7) dana nakon okončanja procesa redukcije za jedno razdoblje kalendarskog izvještavanja, Stranka odgovorna za redukciju obavijestit će ostale Stranke i Osobnoga izaslanika o završetku redukciju za to razdoblje. Ta će obavijest sadržavati broj i tipove naoružanja koji su reducirani, mjesto/mjesta redukcije na kojima je obavljena redukcija, primijenjeni postupci redukcije i stvarne datume početka i završetka procesa redukcije za to razdoblje kalendarskog izvještavanja.

ODJELJAK IX. INSPEKCIJA CERTIFIKACIJE.

1. Svaka će Stranka imati pravo inspicirati, bez prava na odbijanje, certifikaciju reklasificiranih školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja u skladu s odredbama ovog Odjeljka i Protokola o reklasifikaciji zrakoplova. Takve inspekcije neće se ubrajati u kvote definirane u Odjeljku II ovog Protokola. Inspeksijski tim koje budu provodio te inspekcije moći će biti sastavljene od predstavnika različitih Stranaka. Stranka kod koje se provodi inspekcija neće biti obvezna prihvatiti više od jednog inspeksijskog tima istovremeno na svakoj lokaciji za certifikaciju.
2. U provedbi inspekcije certifikacije u skladu s ovim Odjeljkom, inspeksijski tim će imati pravo boraviti do dva dana na lokaciji za certifikaciju, osim ako nije dogovoreno drugačije.
3. Najmanje 15 dana prije certifikacije reklasificiranih školskih zrakoplova sposobnih za borbena djelovanja, Stranka koja provodi certifikaciju pružit će svim ostalim Strankama i Osobnom izaslaniku obavijest:
 - a. o lokaciji na kojoj se održava certifikacija, uključivo zemljopisne koordinate;
 - b. o predviđenim datumima postupka certifikacije;
 - c. o procijenjenom broju i tipu, modelu ili verziji zrakoplova koji se certificiraju;
 - d. o tvorničkom serijskom broju za svaki zrakoplov;
 - e. o jedinici ili lokaciji kojoj su zrakoplovi prethodno pripadali;

- f. o jedinici ili lokaciji kojoj će certificirani zrakoplovi biti dodijeljeni ubuduće;
- g. o točki ulaska/izlaska koju će koristiti inspekcijski tim; i
- h. o datumu i vremenu do kojega će inspekcijski tim stići na točku ulaska/izlaska kako bi obavila inspekciju certifikacije.
4. Inspektori će imati pravo ući i vizualno pregledati kabinu i unutrašnjost zrakoplova, što će uključivati provjeru tvorničkoga serijskog broja, bez prava Stranke koja provodi certifikaciju da odbije taj postupak.
 5. Ako to inspekcijski tim zatraži, prateći će tim, bez prava na odbijanje, ukloniti prekrivajuće panele i omogućiti pristup mjestima iz kojih su izvađeni dijelovi i ožičenje u skladu s odredbama Protokola o reklasifikaciji zrakoplova ili Protokola o rekategorizaciji helikoptera.
 6. Nakon završetka svake inspekcije certifikacije, inspekcijski će tim sastaviti izvještaj o inspekciji u skladu s odredbama Odjeljka X ovog Protokola.
 7. Nakon završetka inspekcije na lokaciji za certifikaciju, inspekcijski će tim imati pravo napustiti teritorij Stranke kod koje se obavljala inspekcija ili provesti narednu inspekciju na drugoj lokaciji za certifikaciju ili na lokaciji redukcije ako je podnijela odgovarajuću obavijest u skladu s Odjeljkom IV, stavak 3 ovog Protokola. Inspekcijski će tim obavijestiti prateći tim o svojem namjeravanom odlasku s lokacije za certifikaciju i, ako je prikladno, o svojoj namjeri da nastavi sa slijedećom lokacijom za certifikaciju ili za redukciju najmanje 24 sata prije namjeravanog vremena odlaska.
 8. U roku od sedam dana od završetka certifikacije, Stranka odgovorna za certifikaciju obavijestit će sve ostale Strane o završetku certifikacije. Takva obavijest sadržavat će broj, tipove, modele ili verzije i tvornički serijski broj certificiranih zrakoplova, lokaciju na kojoj je certifikacija provedena, stvarne datume certifikacije i jedinice ili lokacije kojima će reklasificirani zrakoplovi biti dodijeljeni.

ODJELJAK X. IZVJEŠTAJI O INSPEKCIJAMA

1. U svrhu zaključivanja inspekcije provedene u skladu sa Odjeljkom VII, VIII ili IX ovog Protokola ili Člankom VI Sporazuma i prije napuštanja mjesta inspekcije:
 - a. inspekcijski će tim uručiti pratećem timu pisani izvještaj; i
 - b. prateći će tim imati pravo uključiti svoje pisane napomene u izvještaj o inspekciji i supotpisat će izvještaj u roku od jednog (1) sata nakon što ga je primio od inspekcijskog tima, osim ako se inspekcijski tim i prateći tim nisu dogovorile o produženju toga roka.
2. Izvještaj će potpisati voditelj inspekcijskog tima, a primitak će u pisanom obliku potvrditi voditelj pratećeg tima.

3. Izvještaj će sadržavati činjenice i bit će u standardiziranom obliku o kojem će se Stranke dogovoriti.
4. Izvještaji o inspekcijama provedenima u skladu s Odjeljkom VII ovog Protokola sadržavat će:
 - a. mjesto inspekcije;
 - b. datum i vrijeme dolaska inspeksijskog tima na mjesto inspekcije;
 - c. datum i vrijeme odlaska inspeksijskog tima s mjesta inspekcije, i
 - d. brojno stanje osoblja, broj i tip, model ili verziju svih borbenih tenkova, oklopnih borbenih vozila, topništva, borbenih zrakoplova, jurišnih helikoptera koji su promatrani za vrijeme inspekcije, uključivo, ako je primjenljivo, naznaku postrojbe ili jedinice kojoj pripadaju.
5. Izvještaji o inspekcijama provedenima u skladu s Odjeljkom VIII ili IX ovog Protokola ili Člankom VI Sporazuma sadržavat će:
 - a. mjesto redukcije, izvoza ili certifikacije na kojem su provedeni postupci redukcije, izvoza ili certifikacije;
 - b. datume nazočnosti inspeksijskog tima na mjestu redukcije;
 - c. broj i tip, model ili verziju naoružanja ograničenog Sporazumom postupci redukcije, izvoza ili certifikacije kojih su promatrani;
 - d. popis svih serijskih brojeva zapisanih za vrijeme inspekcije;
 - e. u slučaju redukcije, posebni postupci redukcije primijenjeni ili promatrani; i
 - f. u slučaju redukcije, stvarni datumi početka i okončanja postupaka redukcije.
6. Stranka koja obavlja inspekciju i Stranka kod koje se inspekcija obavlja zadržat će po jedan primjerak izvještaja. Stranka koja je obavila inspekciju prosljedit će jedan primjerak izvještaja Osobnom izaslaniku.

ODJELJAK XI. PRIVILEGIJE I IMUNITETI

1. Kako bi mogli učinkovito obavljati svoje funkcije u svrhu primjene Sporazuma, a ne u svoju osobnu korist, inspektorima i članovima posade odobrit će se privilegije i imuniteti identični onima koje uživa diplomatsko osoblje u skladu s Člankom 29, Člankom 30, stavak 2, Člankom 31, stavci 1,2 i 3; te Člancima 34 i 35 Bečke konvencije o diplomatskim odnosima od 18. travnja 1961.

2. Osim toga, inspektorima i članovima posade odobrit će se privilegije identične onima koje uživa diplomatsko osoblje u skladu s Člankom 36, stavak 1, točka (b) Bečke konvencije o diplomatskim odnosima od 18. travnja 1961. Neće im biti dozvoljeno da na teritorij Stranke kod koje se obavlja inspekcija unose predmete kojih je uvoz ili izvoz zabranjen zakonom ili kontroliran popisima o karanteni te Stranke.
3. Prijevozna sredstva inspeksijskog tima bit će nepovrediva, osim ako je drugačije predviđeno ovim Sporazumom.
4. Strana koja obavlja inspekciju može se odreći imuniteta iz nadležnosti kojeg od svojih inspektora ili članova posade u onim slučajevima kad smatra da bi imunitet ometao tijek pravde i da ga se može odreći bez štete po provedbu odredaba ovog Sporazuma. Odreknuće uvijek mora biti izričito.
5. Privilegije i imuniteti previđeni ovim Odjeljkom jamčit će se inspektorima i članovima posade:
 - a. dok su u tranzitu kroz teritorij jedne Stranke u svrhu provođenja inspekcije na teritoriju druge Stranke;
 - b. tijekom cjelokupnog boravka na teritoriju Stranke kod koje se obavlja inspekcija; i
 - c. nakon toga, u vezi sa službenim dužnostima koje su prethodno obavljali kao inspektori ili članovi posade.
6. Ako Stranka kod koje se obavlja inspekcija smatra da je inspektor ili član posade zloupotrijebio svoje privilegije i imunitete primijenit će se odredbe utvrđene u Odjeljku VI, stav 5 ovog Protokola. Na zahtjev bilo koje Stranke u pitanju, održat će se konzultacije između njih kako bi se spriječilo ponavljanje takve zlouporabe.

PROTOKOL O SUBREGIONALNOJ KONZULTACIJSKOJ KOMISIJI

1. U svrhu promicanja ciljeva i provedbe odredaba Sporazuma o subregionalnoj kontroli naoružanja (u daljnjem tekstu Sporazum), Stranke ovime uspostavljaju Subregionalnu konzultacijsku komisiju. Osobni će izaslanik biti prisutan na sastancima Subregionalne konzultacijske komisije.

2. U okviru Subregionalne konzultacijske komisije, Stranke će:

a. razmatrati pitanja u svezi ispunjavanja ili mogućega zaobilaženja odredaba Sporazuma;

b. nastojati riješiti nesporazume i razlike u tumačenju što se mogu pokazati za vrijeme provedbe Sporazuma;

c. razmatrati i usuglašavati mjere kako bi se poboljšala provedivost i učinkovitost Sporazuma;

d. ažurirati popise sadržane u Protokolu o postojećim tipovima;

e. rješavati tehnička pitanja kako bi se našla zajednička rješenja između Stranaka tijekom provedbe Sporazuma;

f. revidirati, po potrebi, pravila postupaka, metode rada i raspodjelu troškova Subregionalne konzultacijske komisije. Osobni će izaslanik sudjelovati u odlukama vezanima uz raspodjelu troškova Subregionalne konzultacijske komisije;

g. razmatrati i izrađivati prikladne mjere kako bi se osiguralo da se informacije dobivene razmjenom informacija između Stranaka ili koje su rezultat inspekcija u skladu sa Sporazumom, koriste isključivo za potrebe ovog Sporazuma, uzimajući u obzir posebne zahtjeve svake Stranke glede čuvanja informacija koju neka od Stranaka označi osjetljivima;

h. razmatrati predmete sporova koji proisteknu iz provedbe Sporazuma; i

i. postaviti pred Subregionalnu konzultacijsku komisiju i staviti na njezin dnevni red bilo koje pitanje vezano uz Sporazum.

3. Subregionalna konzultacijska komisija može predlagati, razmatrati i odlučivati o dopunama Sporazuma konsenzusom predstavnika Stranaka. Subregionalna konzultacijska komisija može se također dogovoriti o poboljšanju provedivosti i učinkovitosti Sporazuma, poštujući njegove odredbe.

4. Subregionalna konzultacijska komisija držat će se slijedećih postupaka:

a. Subregionalna konzultacijska komisija bit će sastavljena od po jednoga visokoga predstavnika svake Stranke, kao članova. Mogu se imenovati alternirajući predstavnici.

Savjetnici i stručnjaci mogu pomagati u radu Subregionalne konzultacijske komisije ako to neka od Stranaka bude smatrala potrebnim.

b. Prva sjednica Subregionalne konzultacijske komisije bit će otvorena najkasnije 4 mjeseca nakon potpisivanja Sporazuma.

c. Subregionalna konzultacijska komisija sastajat će se na redovitim sjednicama koje će se održavati najmanje jednom svaka tri mjeseca tijekom 1996. i 1997. godine. Dodatne sjednice sazivat će se na zahtjev predsjedatelja ili na zahtjev bilo koje Strane. Predsjedatelj će o tom zahtjevu odmah obavijestiti sve ostale Stranke. Ti će sastanci započeti najkasnije 10 dana nakon što predsjedatelj primi zahtjev.

e. Subregionalna konzultacijska komisija sastajat će se u Beču, osim ako ne bude drugačije odlučeno.

f. Službeni jezici Subregionalne konzultacijske komisije bit će jezici Stranaka i engleski.

g. Rad Subregionalne konzultacijske komisije bit će povjerljiv, osim ako komisija ne odluči drugačije.

h. Zajednički troškovi vezani uz rad Subregionalne konzultacijske komisije bit će raspoređeni između Stranaka i OEES-a prema niže navedenoj formuli:

(1) Tijekom 1996. :

Republika Bosna i Hercegovina: 16,67 posto

od čega

Federacija Bosne i Hercegovine: 5,56 posto

Republika Srpska: 5,56 posto

Republika Hrvatska: 16,67 posto

Savezna Republika Jugoslavija: 16,67 posto

OEES: 50 posto

(2) Za vrijeme trajanja Sporazuma:

Bosna i Hercegovina: 30 posto

od čega

Federacija Bosne i Hercegovine: 10 posto

Republika Srpska: 10 posto

Republika Hrvatska:	30 posto
Savezna Republika Jugoslavija:	30 posto
OESS:	10 posto

Dogovor između Stranaka u Sporazumu o Subregionalnoj kontroli naoružanja

Tijekom početnih faza provedbe Sporazuma, primjenjivat će se slijedeće:

1. Stranke pozivaju Osobnog izaslanika da djeluje kao predsjedatelj Subregionalne konzultacijske komisije do kraja 1996.godine.

2. Stranke se slažu da asistentima koje imenuje Osobni izaslanik, koji se nalaze na popisu što su ga Stranke prihvatile, bude dopušteno u njihovu osobnom svojstvu pratiti inspeksijske i prateće timove na zahtjev Stranke kod koje se obavlja inspekcija i Stranke koja obavlja inspekciju tijekom inspekcija koje se provode do kraja razdoblja redukcije. U skladu s Protokolom o inspekciji primjenjivat će se slijedeće: asistenti će služiti Strankama u savjetodavnom svojstvu i uživat će iste privilegije i imunitete kao inspektori i članovi posade za potrebe provedbe Sporazuma.

Firenca, 14. lipnja 1996.

ISKAZ O DOBROVOLJNIM OGRANIČENJIMA VOJNOG LJUDSTVA

Voditelj izaslanstva Bosne i Hercegovine, u ime svoje Vlade, izjavljuje da će dobrovoljno ograničenje njihova vojnog ljudstva, dva mjeseca nakon 1. srpnja 1996. godine i nakon toga iznositi 60.000 osoblja.

Sastavljeno u Firenci, 14. lipnja 1996.

ISKAZ O DOBROVOLJNIM OGRANIČENJIMA VOJNOG LJUDSTVA

Voditelj izaslanstva Republike Hrvatske, u ime svoje Vlade, izjavljuje da će dobrovoljno ograničenje njihova vojnog ljudstva, dva mjeseca nakon 1. srpnja 1996. godine i nakon toga iznositi 65.000 osoblja.

Sastavljeno u Firenci, 14. lipnja 1996.

ISKAZ O DOBROVOLJNIM OGRANIČENJIMA VOJNOG LJUDSTVA

Voditelj izaslanstva Savezne Republike Jugoslavije, u ime svoje Vlade, izjavljuje da će dobrovoljno ograničenje njihova vojnog ljudstva, dva mjeseca nakon 1. srpnja 1996. godine i nakon toga iznositi 124.339 osoblja.

Sastavljeno u Firenci, 14. lipnja 1996.

ISKAZ O DOBROVOLJNIM OGRANIČENJIMA VOJNOG LJUDSTVA

Voditelj izaslanstva Federacije Bosne i Hercegovine, u ime svoje Vlade, izjavljuje da će dobrovoljno ograničenje njihova vojnog ljudstva, dva mjeseca nakon 1. srpnja 1996. godine i nakon toga iznositi 55.000 osoblja.

Sastavljeno u Firenci, 14. lipnja 1996.

ISKAZ O DOBROVOLJNIM OGRANIČENJIMA VOJNOG LJUDSTVA

Voditelj izaslanstva Republike Srpske, u ime svoje Vlade, izjavljuje da će dobrovoljno ograničenje njihova vojnog ljudstva, dva mjeseca nakon 1. srpnja 1996. godine i nakon toga iznositi 56.000 osoblja.

Sastavljeno u Firenci, 14. lipnja 1996.

